

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ
Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
Порівняльний аналіз веб-сайтів оздоровчих туристичних комплексів
Закарпатської та Львівської областей: відмінні та спільні риси, можливості
розвитку
Копос Роланд Золтанович

Студент IV-го курсу
Освітня програма 242 Туризм
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри
Протокол №10 / 27 жовтня 2021 р.

Науковий керівник: **ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВИКІВНА**
PhD, доцент

Завідувач кафедри географії та туризму :**МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ**
к.г.н.

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2022 року
Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**Порівняльний аналіз веб-сайтів оздоровчих туристичних комплексів
Закарпатської та Львівської областей: відмінні та спільні риси, можливості
розвитку**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студент IV-го курсу

КОПОС РОЛАНД ЗОЛТАНОВИЧ

Освітня програма 242 Туризм

Науковий керівник: **ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВИКІВНА**

PhD, доцент

Рецензент: **МОЛНАР Д. СТЕФАН СТЕФАНОВИЧ**

PhD, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ, ПІДРОЗДІЛИ ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ	8
1.1. Основи оздоровчого туризму	8
1.2. Характеристика підрозділів оздоровчого туризму.....	10
II. РОЗДІЛ. МАРКЕТИНГ ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ, ОНЛАЙН-МАРКЕТИНГ ...	13
2.1. Принципи маркетингу та оздоровчий туризм	13
2.2. Онлайн-маркетинг у туризмі	16
2.3. Туристичні веб сторінки	18
III. РОЗДІЛ. ОЗДОРОВЧІ ОБ'ЄКТИ УКРАЇНИ	20
3.1. Характеристика підрозділів оздоровчого туризму в Україні.....	20
3.1.1. Найвідоміші заклади оздоровчого туризму України	22
3.1.2. Оздоровчі об'єкти Закарпатської області	23
3.1.3. Оздоровчі об'єкти Львівської області	28
IV. РОЗДІЛ. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	34
V. РОЗДІЛ. ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ	37
5.1. Аналіз веб-сайтів оздоровчих об'єктів Закарпаття та Львівської області	37
5.1.1. Медичні та велнес послуги.....	37
5.1.2. Ємність	41
5.1.3. Ціни.....	43
5.1.4. Наявність мов.....	45
5.1.5. Рейтинг	47
ВИСНОВКИ	48
РЕЗЮМЕ	49
ПІДСУМОК УКРАЇНСЬКОЮ (РЕЗЮМЕ)	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	51
СПИСОК ФІГУР ТА СПИСОК ТАБЛИЦЬ	53
ДЕКЛАРАЦІЯ	54
ДОДАТКИ	55

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Földtudományi és Turizmus Tanszék

**A kárpátaljai és leMBERG megyei egészségügyi egységek honlapjának
összehasonlító elemzése: eltérések, hasonlóságok, fejlődési lehetőségek**

Szakedolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Kopasz Roland

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 242 Turizmus

Témavezető: Dr. Sass Enikő

docens

Recenzens: Dr. Molnár D. István

docens

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	6
I. FEJEZET. EGÉSZSÉGTURIZMUS, EGÉSZSÉGTURISZTIKAI EGYSÉGEK	8
1.1. Az egészségturizmus alapjai.....	8
1.2. Az egészségturisztikai egységek általános jellemzői	10
II. FEJEZET. AZ EGÉSZSÉGTURIZMUS MARKETINGJE, ONLINE MARKETING ..	13
2.1. A marketingelvek és az egészségturizmus	13
2.2. Online marketing a turizmusban.....	16
2.3. A turisztikai célú weblapok	18
III. FEJEZET. EGÉSZSÉGTURISZTIKAI EGYSÉGEK UKRAJNÁBAN	20
3.1. Ukrajna egészségturisztikai egységeinek jellemzése.....	20
3.1.1. <i>Ukrajna leghíresebb egészségturisztikai létesítményei</i>	22
3.1.2. <i>Egészturisztikai egységek Kárpátalján</i>	23
3.1.3. <i>Egészturisztikai egységek Lemberg megyében</i>	28
IV. FEJEZET. A KUTATÁS MÓDSZERTANA	34
V. FEJEZET. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA	37
5.1. A kárpátaljai és leMBERG megyei egészségturisztikai egységek honlapjainak összehasonlító elemzése	37
5.1.1. <i>Gyógykezelések és szolgáltatások</i>	37
5.1.2. <i>Férőhelyek</i>	41
5.1.3. <i>Árak</i>	43
5.1.4. <i>Nyelvek elérhetősége</i>	45
5.1.5. <i>Vendégértékelés</i>	47
KÖVETKEZTETÉSEK	48
ÖSSZEGZÉS	49
UKRÁN NYELVŰ ÖSSZEFOGZÁS (PE3IOME)	50
FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE	51
ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	53
NYILATKOZAT	54
MELLÉKLETEK	55

BEVEZETÉS

Manapság az emberek egyre jobban törődnek az egészségükkel, és egyre inkább előnyben részesítik az egészségjavító túrákat, különböző kezeléseket, SPA-szolgáltatásokat, a betegségmegelőzést, a posztoperatív rehabilitációt stb. Ma már komoly tétnek számít az egészségturizmus fejlesztése, mint ígéretes vállalkozás, amely növeli a jólétet és javítja az emberek egészségét.

Szakdolgozatom témája *A kárpátaljai és leMBERG megyei egészségturisztikai egységek honlapjának összehasonlító elemzése: eltérések, hasonlóságok, fejlődési lehetőségek*. A Nyugat-Ukrajnában elhelyezkedő Kárpátalja és Lemberg megyék jelentős természetes gyógyforrásokkal rendelkeznek, ezért szükség van a sikeres tevékenységek trendjeinek folyamatos tanulmányozására az üdülőhelyek gazdasági fejlődése érdekében. Fontos meghatározni a kárpátaljai és leMBERGI régió egészségturisztikai egységek hálózati fejlődésének főbb trendjeit, mivel napjaink turistái elsősorban online tájékozódnak a desztinációkról, s e cél elérése érdekében a következő feladatot kell elvégezni: elemezni a weboldalak állapotát, információval való ellátottságát, naprakészségét.

A számos szanatórium és egészségügyi létesítmény megléte a vizsgált területen arra utal, hogy az idegenforgalom és az egészségügy a regionális fejlődés fontos eszköze. Ma az üdülést és az idegenforgalmat a nemzetgazdaság fontos ágazatának tekintik, amely a kárpátaljai és a leMBERGI régió társadalmi-gazdasági politikájának szerves része.

Kárpátalja és Lemberg megye online felületeken történő turisztikai létesítmények, mint például az egészségturisztikai egységek reklámozása az elmúlt néhány évben kezdett nagy léptékben fejlődésnek indulni. A hasonló létesítmények weboldalainak elemzését, illetve a két megye fejlettségi szintjének összehasonlítását e téren még nem végezték el, ezért a kutatási témámat időszerűnek és hasznosnak vélem.

A tanulmány célja pedig nem más, mint a kárpátaljai és leMBERG megye egészségturisztikai létesítmények weboldalainak összehasonlító turisztikai elemzése, melynek során azt vizsgálom, hogy a létesítmények honlapjai mennyire átláthatóak, praktikusak, milyen információval látják el a gyógyulni vágyó embereket, miben térnek el, vagy hasonlítanak egymásra.

Mivel a munkámban a rekreációs létesítmények központi szerepben vannak, ezért az első fejezetben először kifejtem az egészségturizmus és az ehhez tartozó létesítmények fogalmát, illetve annak csoportjait és típusait. A második fejezetben az egészségturizmus marketingjéről lesz szó, illetve az online marketingről, ahol a marketing és a turizmus

összeköttetése van középpontban. A harmadik fejezetben Ukrajna általános egészségturisztikai jellemzése mellett, a fő hangsúlyt a Kárpátalja és Lemberg megyék egészségturisztikai létesítményeinek bemutatására fogom helyezni. A kutatás módszereit és a kutatási eredmények elemzését a negyedik és ötödik fejezetben mutatom be. Itt szó lesz a kiválasztott módszertanról, a 37 kárpátaljai és 49 leMBERG megyei egészségturisztikai egységek honlapjainak vizsgálatáról, az eredmények összesítéséről.

I.FEJEZET

EGÉSZSÉGTURIZMUS, EGÉSZSÉGTURISZTIKAI EGYSÉGEK

1.1. Az egészségturizmus alapjai

„Az egészségturizmusnak, az angol terminológia alapján a spa iparágnak az egészségre, az életmódra, illetve az ezekkel összefüggő termékekre gyakorolt hatása miatt a turizmuson túlmutató jelentősége is van.

Az egészségturizmus gyógyvízre, hosszú kúrákra és egészségügyi kezelésekre alapozott klasszikus formája Közép-Európában alakult ki a XIX. században, részben a Római Birodalom fürdőkultúrájára támaszkodva. Tulajdonképpen a modern értelemben vett turizmus is a magashegyi szanatóriumok és a fürdővárosok látogatásának divatjával vette kezdetét. A fürdővárosok terén sok szempontból az Osztrák-Magyar Monarchia piacvezető volt. Abban az időben ezek a kúrák több betegség, a TBC és a reuma esetén leghatékonyabb gyógymódjának számítottak, de a fiatal nőknél a teherbe esés, a középkorúaknál és idősebeknél a szellemi, fizikai regeneráció is fontos motivációs szempontokká váltak (Várhelyi T. et al., 2012).

A XX. században a tömegturizmus megjelenésével az egészségturizmus folyamatos fejlődése ellenére egy időre veszített részesedéséből, de mára részben eltérő tartalommal gyakorlatilag visszanyerte turizmuson belüli vezető szerepét” (Várhelyi T. et al., p. 8, 2012).

„Az egészségturizmusban a turisták alapvető motivációja az egészségi állapot javítása (azaz gyógyítása), illetve annak megőrzése (betegségek megelőzése). Az egészségturizmus tehát olyan gyűjtőfogalom, amelybe beletartozik mind az elsődlegesen gyógyászati célú, adott szervrendszerre kúraszerű kezeléseket nyújtó gyógyturizmus, mind az élményorientált turisztikai formákhoz jobban hasonlító, elsősorban a megelőzést szolgáló, az egészség kérdését holisztikusan megközelítő wellness turizmus (Várhelyi T. et al., 2012).

A gyógyturizmus gyógyászati szolgáltatóhelyen, illetve gyógyüdülőhelyen, általában meghatározott minimális tartózkodási idő mellett rendelkezésre álló szolgáltatások igénybevételét jelenti, jellemzően konkrét betegségek gyógyítása érdekében. A tipikusan természeti gyógytényezőre (például gyógyvízre, gyógybarlangra, mikroklímára, gyógyiszapra) épülő gyógyászati és turisztikai szolgáltatások között a hangsúly a gyógytényezők igénybe vételén, a gyógyászaton van, amelyeket inkább csak kiegészítenek az általánosabb turisztikai szolgáltatások és vonzerők. A gyógyturizmusra az is jellemző, hogy a

vendégek (betegek) orvosi rendelvényre veszik igénybe az adott szolgáltatásokat” (Várhelyi T. et al., 2012).

„A wellness turizmus turisztikai szolgáltatóhelyen, az egészségügy szabályai által kevésbé kötött formában igénybe vehető egyedi és komplex szolgáltatások igénybe vételét jelenti. A wellness az átfogóan értelmezett (mentális, fizikai, biológiai) egészség összhangjának megteremtését célozza; és inkább kapcsolatos az életstílus (ideiglenes vagy tartósan szánt) megváltoztatásával, mint egy-egy konkrét betegség gyógyításával. A wellness turizmus szolgáltatásaival egyszerre célozza a fizikai állapot és állóképesség javítását, valamint a kiegyensúlyozottság, a szellemi frissesség elérését, illetve megőrzését. A wellness turista egyik legfontosabb jellemzője az, hogy általában önkéntesen válogatja és veszi igénybe a szolgáltatásokat, amelyek széles körből származhatnak, hiszen találhatunk közöttük tradicionális gyógyászati szolgáltatásokat éppúgy, mint spirituális programokat vagy sporttevékenységeket. A wellness holisztikus értelmezéséből következően, aktív (például sportok) és passzív (például szépségprogramok) tevékenységeket is magában foglal. A wellness – ellentétben a gyógyturizmussal – csak a legritkábban részesül állami vagy magánbiztosítói támogatásban (Várhelyi T. et al., 2012).

Az egészségügyi turizmus a fenti formáktól eltérően nem élményorientált, alapvető célja konkrét orvosi beavatkozások, szolgáltatások lakóhelyen kívüli igénybe vétele. Tekintettel arra, hogy az egészségügyi ellátásszervezés a progresszív betegellátás elve és gyakorlati megvalósítása miatt szintén utazással jár, valójában a hivatásturizmushoz hasonlóan ez is a turizmus körébe lenne sorolható” (Várhelyi T. et al., 2012).

Az egészségturizmus jellemzői:

- a tartózkodás időtartama, amelynek legalább három hétnek kell lennie, függetlenül az üdülőhely és a betegségtől típusától, mert csak ez idő alatt lehet elérni egészségügyi hatást;
- magas tartózkodási és kezelési költségek - az üdülőhelyeken a szokásos kezelés drága, ezért ezt a fajta turizmust olyan gazdag ügyfelek számára tervezték, akik egyéni tartózkodási és kezelési programot rendelnek el;
- életkor - a statisztikák szerint az idősebb emberek leggyakrabban üdülőhelyekre járnak. A választás az adott betegség kezelésére szakosodott üdülőhelyek és a vegyes típusú üdülőhelyek között történik, amelyek általában elősegítik az egészséget, segítenek helyreállítani az erőt és enyhíteni a stresszt (Мальська М.П., Антонюк Н.В., 2008).

Az "egészségturizmus" fogalmának nincs egyértelmű értelmezése. A legegyszerűbb definíció a következőképpen fogalmazható meg: az egészségturizmus egy utazás az üdülőhely területére egészség és kezelés céljából.

Az egészségturizmus célja - a természetes gyógyító tényezők és a fizikai aktivitás integrált felhasználása terápiás és profilaktikus célokra (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

A gyógyturizmus infra- és szuprastruktúráját tekintve komplett egészségügyi városok és klaszterek kialakulása is tapasztalható.

Az egészségturisztikai infrastruktúrához tartoznak a különböző gyógytényezők gyógyászati célú felhasználását szolgáló létesítmények, például az ivócsarnokok, sétafolyosók, gyógypark, meleg vizű fürdők, gáz-, és iszapfürdők, valamint a klimatikus gyógyhelyek létesítményei úgy, mint a gyógyház, a parkok, kertek és erdők. Mindezek egy részét a turistákon kívül a helyi lakosok is igénybe veszik.

A vendégek tartózkodását, elszállásolását, ellátását és egyéb felmerülő igényeinek kielégítését a turisztikai szuprastruktúra biztosítja. Az egészségturizmus elsődleges szuprastruktúrájához tartoznak a gyógy- és wellness szállodák, gyógyfürdőkórházak, szanatóriumok, éghajlati gyógyintézetek, gyógyüdülők, barlangterápiás intézetek, valamint a gyógyhelyeken található különféle vendéglátóipari létesítmények.

Az egészségturizmus másodlagos szuprastruktúrája a vendégek fogadásának alapfeltételéről gondoskodik, ide tartoznak a kiskereskedelmi egységek, valamint a banki és egyéb személyes szolgáltatások (Dr. Györi F. et al., 2018).

1.2. Egészségturisztikai egységek általános jellemzői

A szanatórium olyan kezelési és profilaktikai intézmény, amely természetes tényezők (éghajlat, ásványvizek, terápiás iszap, tengeri fürdés, napozás stb.) segítségével kezelést és rehabilitációt nyújt, diétás terápiával, fizioterápiával, gyógyszeres kezeléssel és egyéb intézkedésekkel rendelkezik, és van kombinálva (В. З. Холявка. et al., 2019).

Vannak általános típusú és szakosodott szanatóriumok - a betegségek bizonyos csoportjai szerint.

A betegek számára a következő speciális szanatóriumok léteznek:

- a keringési rendszer,
- az emésztőrendszer,
- anyagcserezavarokkal,

- idegrendszeri,
- nem tuberkulózisos légzőszervi,
- mozgásszervi,
- nőgyógyászati,
- bőr,
- vese- és húgyúti megbetegedésekkel foglalkozó szanatóriumok.

A szanatóriumoknak és a gyógykezeléseket nyújtó intézményeknek több típusa ismeretes:

A szanatóriumok - a kezelés és a profilaktikus eljárások miatt vonzóak, a kezelési szolgáltatások benne vannak az utalvány árába. A szanatórium csak egy speciális engedély megszerzése után kezd dolgozni. Az engedély 5 évig érvényes, ezt követően újraengedélyezésre van szükség. Ezenkívül az egészségügyi dolgozók 5 évente átesnek a képzésen. A szanatóriumok étkezdéiben több diétás étkezést biztosítanak minden egyes vendég szükségleteihez, az ételek pedig benne vannak az utalvány árban. Minden nap szabályozott menetrend szerint telik el, hogy a vendégeknek legyen ideje a tervezett eljárások teljes skáláján keresztül menni (<https://uk.wikipedia.org/wiki/Санатори́й>, 2021).

A gyermekszanatóriumokat - a gyermekek súlyos betegségek és műtétek utáni kezelésére tervezték.

A panzióknak is van részesülésük a szanatórium és az üdülturizmus rendszerében. A balneológiai üdülőhelyeken található panziók olyan turistákat fogadnak, akik klinikai kezelést igényelnek.

A profilaktikus szanatóriumok - olyan szanatórium típusú egészségügyi intézmények, amelyek orvosi és kezelési intézkedéseket hajtanak végre anélkül. A kezelési idő 24 nap.

Az üdülőhelyi klinika - egy gyógyító és profilaktikus intézmény, amely az üdülőhelyen járóbeteg-ellátást nyújt.

A pihenőház - egy szabályozott rendszerű egészségügyi intézmény, amelyet gyakorlatilag az egészséges emberek részére terveztek.

A rekreációs központokat - szállás, étkezés, rekreáció, turisztikai és kirándulóhelyek, kulturális és háztartási, testkultúra és egészségügyi szolgáltatások nyújtása jellemzi, a turisták és kirándulók számára.

Balneo-kórház - orvosi intézmény (fürdők, zuhanyzók, mosdók, inhalációk stb.) főleg természetes ásványvizek alkalmazásával.

Iszapkórház - orvosi intézmény a terápiás iszap alkalmazásával. A független iszapkórház mellett van egy részleg a szanatóriumon belül (<https://uk.wikipedia.org/wiki/Санаториї>, 2021).

Oroszországban, Ukrajnában és a volt Szovjetunió más köztársaságaiban a szanatórium kifejezést általában a gyógyüdülõhely és az egészségügyi intézmény kombinációjára használják, amely rövid távú, átfogó rekreációs és egészségügyi szolgáltatásokat nyújt. Hasonló a balneológiai üdülõhelyekhez, de orvosi szolgáltatásokkal. Másrészt a legtöbb kelet-európaiak, köztük oroszok, ukránok, csehek és más nemzeti kultúrák számára a szanatórium többnyire egyfajta szállodát jelent gyógyüdülõ létesítményekkel és különféle elérhetõ szolgáltatásokkal (például masszázs, medencék, szaunák, aromaterápia, oxigénterápia, stb.) nem tartoznak egészségbiztosítás alá. Leginkább, mindenféle kettõs értelem nélkül, egy gyógyfürdõ, ahol a viszonylag egészséges emberek pihenhetnek és felépülhetnek egy rendszeres munkaszünet alatt. Például a Sanatorium Astória és mások, amelyek a cseh Karlovy Vary-ban találhatók, vagy az ukrain Genf Sanatorium Hotel, ezt a célt szolgálják. Általában ebben az esetben nincs szükség orvosi rendelvényre. A házi orvos azonban rendelkezésre áll, és a vendégeknek ajánlott az egészségi állapotuk ellenõrzése a tartózkodás elején és végén. A szanatóriumok igénybevételének lehetõségei elõször a Szovjetunióban kezdtek eljutni a hétköznapi munkás emberekhez is az 1920-as évek elején, az RSFSR Munka Törvénykönyvének bevezetésével, amely alapvetõ ajánlásokat és normákat állapított meg az oroszországi dolgozók számára (a szovjet köztársaságok különálló munkaügyi kódexeit késõbb 1970-ben egységesítették). Ez a Munka Törvénykönyve évente legalább két hét szabadságot garantált minden munkavállaló számára, javasolva, hogy egészségi okokból szanatóriumban töltsék. 1990-re a Szovjetunió szanatóriumai egyszerre legfeljebb 50 000 vendéget tudtak fogadni. A Szovjetunió felbomlása után sok szanatórium leromlott, egyesek menekülttáborokká váltak, de a volt köztársaságok között továbbra is számos szanatórium mûködik ([https://hu.other.wiki/wiki/Sanatorium_\(resort\)](https://hu.other.wiki/wiki/Sanatorium_(resort)), 2021).

II. FEJEZET.

AZ EGÉSZSÉGTURIZMUS MARKETINGJE, ONLINE MARKETING

2.1. A marketingelvek és az egészségturizmus

Napjainkban a marketingnek óriási jelentősége van a világban. Ez igaz a gazdasági szférára, de a nonprofit szféra sem vonhatja ki magát a kommunikációs trendek alól. Igaz, a gazdasági szférának lényegesen nagyobb források állnak rendelkezésére, ezért gyakorlatilag a gazdaság igényei határozzák meg a marketingpiac szabályait és trendjeit (Várhelyi T. et al., 2012).

„Az egészségügy egyfajta átmeneti ágazat a profit és a nonprofit szféra között. Ennek három fő oka a következő:

- A tulajdonviszonyok és a finanszírozás: az egészségügyi intézmények zöme önkormányzati, illetve állami tulajdonban van, ennek összes következményével együtt. Nincs igazi tulajdonos, aki a profitábilis működésben érdekelt, bár a finanszírozási rendszer miatt az ágazat sokkal inkább gazdálkodási ágazatnak minősül, mint az oktatás.
- A szakma jelleg: bármennyire is léteznek profit-orientált egészségügyi rendszerek, az ellátás valamilyen szinten mindig etikai kérdés is, és – indokoltan – érvényben vannak a reklámot jelentősen korlátozó jogi szabályozók.
- A finanszírozási helyzet: jelenleg szinte lehetetlen a pénzügyi eredményt termelő működés, a többség számára a talpon maradás a cél. Egy sor beavatkozás elvégzése veszteséges, azaz nyilvánvalóan nem reklámozandó, hiába tudja ezt egy kórház, orvos-csoport kiválóan végezni” (Várhelyi T. et al., 2012).

Az egészségügyi ágazat szereplői kifejezetten sokfélék, már csak ezért sem lehet egységesen egészségügyi marketingről beszélni. Teljesen más féle marketingre van szüksége egy kórháznak, mint egy patikának vagy magánorvosi rendelőnek. De az egyes csoportokon belül is igen nagyok a különbségek: ezért gyakrabban látunk magánklinikai reklámokat, és a legtöbbet látott hirdetések a plasztikai sebészek jegyzik. A gyógyszerek egy körét nem is lehet reklámozni, de pl. a vitaminok, táplálék-kiegészítők, gyógyhatású készítmények esetében kifejezetten jelentős a reklámpiac. Szintén az ágazat jellemzője, hogy a támogatott gyógyszereket nem a fogyasztóknak, hanem a felírásukra jogosult orvosok felé reklámozzák, költséges orvoslátogatói hálózatokat fenntartva (Várhelyi T., et al., 2012).

„Az egészségturizmus marketingje nagyvonalakban megfelel a marketing általános szabályainak, ezen belül is a turizmusra, szolgáltatások marketingjére vonatkozó szakmai szokásoknak. Az általános termék-marketinghez képest a fő különbség, hogy egy kifejezetten összetett termékről van szó, amely egyben bizalmi termék, és amelynek minősége is nagymértékben szubjektív. A marketing összetettségére jellemző, hogy pl. az elmúlt években és jelenleg is hazánkban feladata az egyszerű fürdőzés, szaunázás és masszázs felől a tudatos egészségvédelem és a kezelések rendszeres igénybe vétele felé terelni a keresletet, azaz itt a marketing nem csak vásárlási divatot, szokásokat módosít, hanem a fogyasztók saját életükhöz, egészségükhöz való viszonyát is. A modern marketing komplex, ami egyrészt azt jelenti, hogy foglalkozik a termékkel (az adott fürdőhelyi csomag, fürdő, kezelés), annak általános imázsával (pl. a kezelések egészségre gyakorolt hatásai), termék elérhetőségével (hogyan lehet megvásárolni, igénybe venni), előnyeivel (árelőnyök, különleges minőség bemutatása, vagy pl. az egyediség hangsúlyozása), választásának aktualitásával (eseményhez kötés, akciók). A komplexitás más megközelítésben azt jelenti, hogy bár nyilván itt is azonosításra kerülnek a célcsoportok és az ezekhez megfelelő marketing csatornák, a marketing üzeneteknek koherensnek, egymásra épülőnek kell lenni az általános imázs-javító üzenetektől (pl. egy fürdővárosok óriásplakátos bemutató kampánya) a konkrét eladás ösztönző akciókig (Várhelyi T. et al., 2012).

A fentiek természetesen nagyvonalakban megfelelnek a marketing-elmélet 4P-jének, illetve 7P-jének (People, Product, Price, Promotion, Place, Packaging, Positioning). Ezeket (magyar megnevezésüket használva) külön is részletezzük” (Várhelyi T., et al., p. 55, 2012).

Emberek

A betegek, ügyfelek, leendő betegek, szolgáltatók, személyzet, vezetőség – mindenki –, aki részt vesz az egészségügyi szervezetben, intézményben vagy gyakorlatban. A szolgáltatást nyújtó személyek magának a terméknek a jelentős részét képezik. A fogyasztók a szolgáltatást és az elégedettséget az észlelések és a személyes interakciók alapján értékelik. A páciensnek nincs sok rálátása az orvos klinikai képességeire, de tudni fogja, hogy elégedett-e azzal, hogy személyként kezeli őket.

Termék

A megfelelő termék (áru és/vagy szolgáltatás) bemutatása olyan értékekkel, amelyek megfelelnek vagy meghaladják a célpiac igényeit és elvárásait. Egy fogkrémet gyártó cégnél a „termék” egy doboz a bolt polcán. De a szolgáltató szervezetek termékét általában a személyes boldogság alapján határozzák meg: kevésbé kézzelfogható, mint egy szép doboz, és nem könnyen számszerűsíthető.

Ár

A kapott értékért cserébe fizetett összeg. Az árnak versenyképesnek kell lennie, és nyereséget kell eredményeznie, de a promóciós és/vagy csomagos vásárlási lehetőségeken belül változhat.

Promóció

A célközönséggel való kommunikáció sokféle és változatos formája az előnyök hatékony bemutatása, az igények kielégítése és cselekvésre ösztönzés.

Ez magában foglalja a személyes vagy közvetlen interakciót (személyes, inspiráló ajánlások), valamint a sokakkal való interakciót (reklám, személyes kapcsolatok, publicitás). Ez minden esetben professzionális módon történik.

Hely

A legkézenfekvőbb „hely” az iroda, létesítmény – ahol a termék találkozik a fogyasztóval. Az egészségügyben a vásárlási döntés helye gyakran elkülönül attól, hogy hol és mikor történik a termék/szolgáltatás szállítása. Szem előtt kell tartani ezt a spektrumot... a helyváltogatás befolyásolhatja a vásárlási döntést. És valószínű, hogy egynél több „helyről” van szó, ha több szolgáltató van a rendelőben és/vagy több iroda.

Csomagolás

Amit az ügyfél észlel és tapasztal a termékéről/szolgáltatásáról – kézzelfogható és megfoghatatlan – a vizuális kapcsolat minden formájában. (Néha „fizikai” vagy „testi bizonyíték”.)

Pozíció

Hogyan érzékelik a márkát, termékét vagy szolgáltatását az ügyfelek és a leendő vásárlók a szívükben és elméjükben (Stewart Gandolf, 2010).

„A marketingelmélet szerint a marketingmix a 4P, illetve 7P keveréke, vagyis azoknak a marketingeszközöknek az összessége, amelyeket a vállalkozás a célkitűzései elérésére használ az adott piacon. A marketingmix célja, hogy a lehető legkevesebb befektetés mellett a lehető legnagyobb eredményt hozza” (Várhelyi T. et al., 2012).

A turisztikai marketing általános jellemzője, hogy:

1. Nem egy konkrét, megfogható termék eladásáról szól.
2. Komplex élmény ígérését kell közvetíteni, amely egyszerre három aspektusból is meg kell győzni a befogadót:
  - A kínálat kellően érdekes (motivációt keltő attrakciók, illetve események)

- A motivációt jelentő kínálat mellett a járulékos tényezők is megfelelőek (a desztináció attrakciói mellett ez jelenti a szállást és az étkezést, egy szálloda kínálata esetén vannak különböző kiegészítő funkcióit, mint pl. parkolás, wifi)
- Kedvező, illetve megfelelő az ár/érték arány (azaz egyrészt versenyképes az ár a hasonló kínálat áraival, másrészt a várható élmény megéri az árát)

„A bizonytalanságot kellő informálást csökkenteni kell (a turisták idegen helyre mennek, ez kockázatokat vagy bizonytalanságot jelent, így fontos a bizonytalanság csökkentése, a félelmek kezelése)” (Várhelyi T. et al., 2012).

„A marketing folyamat tervezése a helyzetelemzéssel kezdődik, majd a célok meghatározásával folytatódik. Ennek az alapja általában egy meglévő folyamat vagy fejlesztési stratégia. A folyamat következő eleme a marketing-stratégia. A stratégián alapul az egyes marketing programok kidolgozása, amelyet akciótervben, cselekvési tervben foglalhatunk össze” (Várhelyi T., et al., 2012).

2.2. Online marketing a turizmusban

Online turizmus

Az „online turizmus” kifejezés arra utal, hogy miként használunk digitális eszközöket az utazási élmény megszervezésére, menedzselésére és élvezetére.

Az „online turizmus” ezért a digitális átalakulás minden eszközét felhasználja, hogy fejlessze az utazási szokásokat és maga az ágazat működését. Más ágazatokhoz hasonlóan itt is a digitális átalakulás teljesen megváltozott, és továbbra is megváltoztatja az utazásunkat (<https://www.doxee.com/blog/customer-experience/what-is-digital-tourism/>, 2022).

„A turizmus informatika segítségével történő fejlesztése lényegében csak a kilencvenes évekre jellemző. A technológiai fejlődés következtében a létrejövő rendszerek már nemcsak a marketing, hanem egyre inkább a foglalás-menedzsment terén is meghatározó jelentőségűvé válnak.

Az információs társadalom felé közeledve annak egy-egy aspektusa fokozatosan dominánssá válik. A turizmus különösen sok olyan folyamatot tartalmaz, amely informatikai eszközökkel jól kezelhető, és a világháló segítségével a legszélesebb rétegek számára is kitűnően elérhetővé tehető. Ki lehet jelenteni, hogy a turizmus az információs társadalom egyik húzóágazata.

Az európai online utazások értékesítése dinamikusan nő. 2006-ról 2007-re 24 %-kal növekedett, így elérte a megközelítően 50 milliárd Euros forgalmat az európai piacon, amely

19,4 %-os piaci részesedést jelent. Érdekes ennek a forgalomnak a földrajzi vizsgálata is. E szerint az Egyesült Királyság az európai online utazási piac 30 %-át uralta 2007-ben (2006-ban 34%), a második Németország volt 19 százalékos piaci részesedéssel (2006-ban 20%). A kis lélekszámú, de fejlett információs társadalommal rendelkező Észak-Európa 11%-al részesül, a nagy lélekszámú Dél-Európa 14%-al, a 12 újonnan csatlakozott tagállam ezzel szemben összesen csak 3%-al. Az online turisztikai piac ágazatai közül a repülés a legjelentősebb (57%), megelőzve a hotel-ágazatot (17%)” (Várhelyi T., et al., 2012).

1. táblázat

Online utazások piaci trendje Európában 1998-2007

Év	Piacméret milliárd Euro	Online eladás		
		milliárd Euro	a piac %-ában	növekedés %-a
1998	200	0.2	0.1%	N.A
1999	210	0.8	0.4%	257%
2000	225	2.5	1.1%	216%
2001	222	5.0	2.3%	99%
2002	221	8.9	4.0%	77%
2003	215	13.9	6.5%	56%
2004	220	20.8	9.5%	50%
2005	235	30.2	12.9%	45%
2006	247	39.7	16.1%	31%
2007	254	49.4	19.4%	24%
2008	260	58.4	22.5%	17%
2009	254	65.2	25.7%	12%

Forrás: Carl H. Macussen, 2009

1999-től 2009-ig jelentős csökkenést láthatunk az évek előrehaladtával a %-os növekedést illetően. Az évek során nőtt az online eladások a piac %-ában, a 2009-es évre 25.7% volt tehető. (1. táblázat)

Az online marketing előnyei

Az online marketingnek számos előnye van a hagyományos módszerekkel szemben, többek között:

- **Gyorsaság:** az idő alatt, amíg egy levélben vagy nyomtatott hirdetésben tekinthetők meg az eredmények, több online kampányt futtathat e-mailben, közösségi médiában és keresésben – és ugyanolyan gyorsan láthatja az eredményeket.
- **Költség:** A hagyományos marketingben a nyomtatás, a postázás és a hirdetési felület költségei sokkal magasabbak, mint az ügyfelek online elérése. Bizonyos esetekben,

például a PPC-hirdetéseknél, a költségeket az határozza meg, hogy hány ember válaszol – nem pedig az, hogy hányan válaszolhatnak.

- **Elérhetőség:** Hagyományos marketinggel nehéz sok potenciális ügyfelet elérni, és még nehezebb ezt alacsony költséggel megtenni. De az interneten, ha hatékonyan optimalizálják az online jelenlétet, az emberek hamarabb megtalálják.
- **Analitika:** Az internetes marketing vitathatatlanul legnagyobb előnye a fejlett elemzés. A megfelelő eszközökkel a kampányok minden aspektusának hatékonyságát ki lehet mérni, így eltávolíthatja a nem működőket, és javíthatja azokat, amelyek működnek (<https://www.webfx.com/industries/tourism-hospitality/tourism/>, 2022).

2.3. A turisztikai célú weblapok

Az utazási webhely egy olyan webhely, amely utazási értékeléseket, utazási árakat vagy a kettő kombinációját kínálja. Évente több mint 1,5 milliárd ember foglal utazást, ennek 70%-a online történik.

Több turisztikai weboldalt különböztetünk meg:

- **Travelblogok és blogok:** azok az emberek, akik utazási blogokat írnak saját tapasztalataikról, és néha tanácsokat is adnak bizonyos területeken.
- **Értékelő weboldalak:** néhány példa az utazási értékeléseket és az utazások lefoglalását kombináló webhelyekre: TripAdvisor, Priceline.com, Liberty Holidays és Expedia.
- **Szolgáltatók:** egyéni légitársaságok, szállodák, panziók, körutazási társaságok, autókölcsönző cégek és más utazással kapcsolatos szolgáltatók gyakran tartanak fenn saját, kiskereskedelmi értékesítést biztosító webhelyeket.
- **Online utazási irodák:** utazási és turisztikai szolgáltatásokat értékesítő utazási irodai webhelyek.
- **Viteldíj-összesítők és metakeresők:** a metakereső motorok több független keresőmotor között végeznek keresést. A metakereső motorok gyakran "képernyőkaparást" alkalmaznak a járatok élő elérhetőségének megállapításához. A képernyőkaparás a légitársaságok webhelyein való feltérképezés módja, és tartalom lekérése azokról a webhelyekről azáltal, hogy adatokat nyer ki ugyanabból a HTML-hírcsatornából, amelyet a fogyasztók böngészéshez használnak (a szemantikus web

vagy a gépi olvasásra tervezett adatbázis-hírcsatorna használata helyett). A metakereső motorok általában feldolgozzák a bejövő adatokat, hogy kiküszöböljék az ismétlődő bejegyzéseket, de előfordulhat, hogy nem tesznek közzé "speciális keresés" opciókat az alapul szolgáló adatbázisokban (mivel nem minden adatbázis támogatja ugyanazokat a beállításokat). Az aggregátorok általában a webhelyükön keresztül végrehajtott eladások egy részét veszik figyelembe.

- **Blogok és híroldalak az aktuális utazási kedvezményekről:** az utazási akciós webhelyek összegyűjtik és közzéteszik az akciós árakat azáltal, hogy tanácsot adnak a fogyasztóknak, hol találják meg őket online. Ahelyett, hogy részletes keresési eszközöket kínálnának, ezek az oldalak általában a meghirdetett különleges ajánlatokra összpontosítanak, mint például az utazási szolgáltatók utolsó pillanatban történő eladásaira, akik igyekeznek kimeríteni a fel nem használt készletet; ezért gyakran ezek a webhelyek működnek a legjobban azon fogyasztók számára, akik rugalmasak az úti célokat és az útvonal egyéb kulcsfontosságú összetevőit illetően.
- **Utazási és turisztikai útmutatók:** sok weboldal egy hagyományos útikönyv digitális változata, amelynek célja, hogy tanácsot adjon arról, mely úti célokat, látnivalókat, szálláshelyeket stb. érdemes meglátogatni, és tájékoztatást ad ezek eléréséről. A legtöbb államnak, tartománynak és országnak van saját kongresszusi és látogatóirodája, amelyek általában szponzorálnak egy weboldalt, amely a saját régiójában a turizmust népszerűsíti. A turizmusra támaszkodó városok webhelyeket is működtetnek, amelyek népszerűsítik úti céljukat, ilyen például a VEGAS.com Las Vegasban.
- **Közösségi utazási weboldal:** a közösségi utazási webhely egy olyan típusú utazási webhely, amely megnézi, hová tart a felhasználó, és párosítja őket más helyekkel, ahová menni akar, attól függően, hogy mások hová mentek.
- **Háziszállások:** számos utazási weboldal van, amelyek otthoni szállások szervezésére specializálódtak. Ide tartoznak: 9flats, Airbnb, BeWelcome, CouchSurfing, Friendship Force International, HomeExchange.com, Hospitality Club, Intervac International, OYO Rooms, Pasporta Servo, Servas International, ThirdHome, Tripping.com, Warm Showers, Workaway és a WWOOF (https://en.wikipedia.org/wiki/Travel_website#cite_note-4, 2022).

III. FEJEZET.

EGÉSZSÉGTURISZTIKAI EGYSÉGEK UKRAJNÁBAN

3.1. Ukrajna egészségturisztikai egységeinek jellemzése

1917-ig Ukrajnában csak 21 magánszanatórium működött, amelyek főként a Fekete-tenger partján és erdei területeken helyezkedtek el. A vidéki birtokokban és a magánpanziókban végzett kezelés és pihenés meglehetősen elterjedt volt.

A szovjet időszakban a szovjet kormány államosította a szanatóriumokat és a magánrekreációs területeket, és kiépítette a szanatóriumok nagy hálózatát. 1971. január 1-jéig Ukrajnában 451 éjjel-nappali szanatórium működött 107 400 férőhellyel; 1966 és 1967 között 47 szanatórium működött. A szanatóriumokat 1960 óta a szakszervezetek központi, republikánus és területi tanácsa irányítja az üdülőhelyek irányításával; vannak olyan részlegek, szervezetek, vállalkozások szanatóriuma is, de a legtöbb szanatórium az állam kezében maradt (1961-ben a 2077 szanatóriumból 406-ot csak szakszervezetek irányítottak).

A legtöbb szanatóriumot tuberkulózisban szenvedő betegek kezelésére használják (az összes ágy körülbelül 45% -a), az összes ágy körülbelül 20% -a szív-sanatóriumokban, körülbelül 10% -a pedig ideg betegek szanatóriumaiban található.

A szanatóriumokat leginkább a kiváltságos lakossági rétegek használják a szakszervezetek irányításával (ingyenesen vagy 30%-os díjjal), de vannak fizetett szanatóriumok a tehetősek emberek és a külföldiek számára is. Sok, Ukrajnán kívüli beteget szanatóriumokba küldenek a Krím déli partján és az odesszai üdülőövezet szanatóriumaiba (https://uk.wikipedia.org/wiki/Санаторії_в_Україні, 2021).

Érdeemes megjegyezni, hogy az európai országok népszerűsége a turisták körében eltérő. A legtöbb turisztikai áramlás elsősorban a nyugat-európai országokba irányul. A turisztikai ágazatot mindig meglehetősen félreérthető jellemzők és lehetőségek jellemezték. A turizmust, mint egy több ágazatot átfogó és multifunkcionális jelenséget, a természetes (környezeti), általános gazdasági, társadalmi és politikai változásokkal szembeni rugalmasság jellemzi a legmagasabb fokú bármely országban - potenciális célpontként.

Ukrajnában az egyik legvonzóbb és legígéretesebb az idegenforgalmi ipar, amely hatalmas potenciállal rendelkezik a gyors fejlődésben.

Egyre több külföldi turista (beutazó turizmus) érkezik kezelésre ukrán üdülőhelyekre. Ugyanakkor a bizonyos kategóriájú üdülőhely utakért az ukrán állam fizet az ukrán állampolgároknak (szociális turizmus).

Az orvosi és egészségügyi szolgáltatások piaca Ukrajna és a kiemelt területek egyik legstabilabb sajátos turisztikai piaca, amely a legtöbb támogatást és összehangolt fejlesztést igényli. A kliens (beteg), az orvosi turizmust választva, képes lesz egyszerre pihenni, kezelni és javítani megjelenését. Az orvosi gyógy- és wellnessközpontok egészségügyi és fiatalító programokat, fitneszközpontokat, úszómedencéket, kényelmes életmódot és egészséges táplálkozást, a gyógynövényes infúziók, fitofürdők, jóga és meditáció egyedülálló kombinációját, valamint kirándulásokat, szórakoztató programokat, sportokat, fesztiválokat, gasztronómiát és enoterápia, thalassoterápia és medoterápia, és ez nem teljes lista azokról a szolgáltatásokról amiket a turisták igénybe vehetnek az orvosi turizmus keretein belül.

Jelenleg Ukrajnában a szanatórium és az egészségturizmus központjai Kárpátalja, Ivano-Frankivszk és Lemberg megyék hegyvidéki és hegyaljai területei, valamint a Mikolajiv, Herszon és Odessza megyék Fekete-tenger partjai, amelyek rendelkeznek bizonyos infrastruktúrával az érkező turisták befogadására.. Az egészségturizmus belföldi piaca azonban még mindig kialakulóban van, ezért fontos meghatározni a szanatóriumi bázis sajátosságait a mai körülmények között, valamint javaslatot tenni a szanatórium és az egészségügyi szolgáltatások megszervezésének javítására (B. 3. Холявка et al., 2019).

A 2. táblázat adatai szerint általános negatív tendencia figyelhető meg: a kezeléseket nyújtó szanatóriumok és panziók száma a 2013. évi 477-ről 2018-ra 288-ra csökkent. A szanatóriumok száma is jelentősen csökken: a 2013. évi 165-ről 2018-ra 56-ra, jelentősen csökkentette a gyermekek egészségügyi és rekreációs létesítményeit a 2013. évi 18 549-ről 2018-ra 9 428-ra. A szanatóriumok és gyógyhelyek ezen állapotát hazánk nehéz társadalmi-gazdasági helyzete, a Krím félsziget annektálása és a végrehajtott orvosi reform sajátosságai magyarázzák. Korábban a szanatóriumok és az egészségügyi intézmények dinamikusabban működtek, és a lakosság tömeges rehabilitációjának fejlesztésére összpontosítottak. A negatív dinamika ellenére azonban egyértelmű feltételek vannak az egészségturizmus fejlesztésére. Ezenkívül a külföldi állampolgárok részvétele az ukrainai kezelésben és rehabilitációban elősegíti az orvosi szektor helyreállítását és hazánk egyes rekreációs régióinak fejlődését, új munkahelyek teremtését, a migrációs folyamatok felfüggesztését, amikor a legképzettebb egészségügyi dolgozók külföldre mennek. Van azonban egy probléma a bejövő turizmus, különösen az orvosi és az egészségügy fejlesztésével, mert az ukrainai gyógyturisztikai

szektorban meglehetősen nehéz versenyezni Európa és az Egyesült Államok vezető klinikáival.

2. táblázat

A szanatóriumok és az egészségügyi létesítmények fejlődésének dinamikája

Év	Szanatóriumok és panziók kezeléssel		Profilaktikus szanatóriumok		Nyaralók és panziók		Bázisok és egyéb szabadidős létesítmények		Gyermek-egészségügyi és rekreációs létesítmények	
	összesen	ágyak száma (ezer)	összesen	ágyak száma (ezer)	összesen	ágyak száma (ezer)	összesen	ágyak száma (ezer)	összesen	ágyak száma (ezer)
2000	549	151	377	31	266	63	2010	238	7615	227
2001	555	151	357	29	273	61	2015	236	88578	221
2002	544	151	334	28	290	63	1982	236	10890	231
2003	536	147	325	27	292	62	2005	236	14961	228
2004	531	147	311	25	302	62	2033	231	19443	256
2005	524	145	291	23	321	65	2016	233	18366	236
2006	520	148	277	23	301	63	1976	232	18238	231
2007	523	143	269	21	302	64	1934	225	18363	226
2008	518	142	262	21	302	64	1916	221	18672	218
2009	513	141	252	21	296	62	1907	216	17379	198
2010	510	141	234	19	290	60	1920	217	17342	196
2011	508	141	224	19	280	59	1947	216	17703	194
2012	484	133	185	18	286	60	1925	208	17744	188
2013	477	132	165	15	271	57	1916	202	18549	191
2014	320	79	118	17	90	17	1400	157	13977	126
2015	309	78	79	12	76	15	1399	165	9743	113
2016	291	70	63	10	73	14	1295	146	9669	112
2017	290	67	69	9	72	13	1125	138	9504	110
2018	288	64	56	8	70	12	1065	127	9428	108

Forrás: B. 3. Холявка. et al., 2019 alapján saját szerkesztés

3.1.1. Ukrajna leghíresebb egészségügyi létesítményei

Ukrajna leghíresebb egészségügyi létesítményei a következő szempontok alapján csoportosíthatóak:

Az éghajlati adottságokra élülő szanatóriumok: a Krím déli partvidékei (Alupka, Alusta, Gurzuf, Koreiz, Livadia, Maszandra, Misor, Oreanda, Szimejz, Feodoszia, Jáлта stb.) - főleg tuberkulózisban szenvedő betegek számára és Odessza régió (Arkády), Csornomorka, Zatoka, Nagy és Kis Fontán stb.) - főleg kardiovaszkuláris betegek számára;

Az erdei adottságokra élülő szanatóriumok: Bojárka, Vorzel, Puscsa-Voditsza, Szosznivka, Irpin, Koncsa-Zaszpa, Sviatoshine, Gadyach, Kacsanivka, Lescsenivka, Sviatohorszke, Tokari stb.

A hegyi adottságokra élülő szanatóriumok: Vorohta, Kosziv, Tatariv, Járemcse stb. (főleg tuberkulózisban szenvedő betegek számára);

A balneológiai adottságokra élülő szanatóriumok: Morsin, Truszkavec ("Gyémánt", "Árkád", "Arnica", "Katonai", "Victor", "Vernigora", "Dnyipro-Beszkid", "Kárpátok", "Gyöngyvirág", "Kristály", "Crystal palota", "Moldova", "Southern", "Prykarpattia gyöngye", "Ruby", "Truszkavec", "Chalet Graal", "Shakhtar", "Amber"), Kékesfüred, Tiszaborkút, Csercse, Sklo, Nagy Lyubin, Berezovszki ásványvizek, Berdyanszke, Szlovjánszke, Mirhorod stb.

A gyógyiszapra élülő szanatóriumok: Nemiriv, Evpatória, Saki, Berdyanszke, Gopri, Kirilivka, Kujálnitskzi és Hajibejszki torkolatok, Szlovjánszke, Saján (itt ásványvizet is nyernek ki a földből) és mások (https://uk.wikipedia.org/wiki/Санаторії_в_Україні, 2021).

3.1.2. Egészségturisztikai egységek Kárpátalján

Kárpátalján az egyik jelentős gazdasági ágazat a turizmus, melynek legelterjedtebb formái a vidéken a gyógy-, a sí-, a falusi (zöld) turizmus és a természetjárás. A turistáknak és Kárpátalja vendégeinek legalább tíz okuk van arra, hogy felkeressék vidékünket:

1.) a kárpátaljaiak vendégszeretete; 2.) az ezeréves kultúra; 3.) az érintetlen természet; 4.) a gyógyvizek; 5.) a pezsgő kulturális élet; 6.) a nemzeti örökség objektumai; 7.) a szemképráztató népművészet; 8.) az aktív életmód és a sportolás lehetőségei; 9.) nemzeti ételek, helyi borok és italok; 10.) az autentikus emléktárgyak.

A szovjet időkben a turisztikai ágazat szinte 100%-ban rekreációs célokat szolgált: szanatóriumok, gyógyfürdők, gyógyüdülők, rekreációs övezetek Polena, Saján, Kékesfüred (Szinyák), Galambos (Holubina), Alsószlatina, Aknaszlatina, Vízköz (Szojmi) és más települések környékén biztosították a „nagy szovjet ember” minőségi pihenését és gyógyulását, hogy eredményesen építhesse a kommunizmust. Úgyszintén fejlődtek a turizmus úgynevezett kisköltségű fajtái: gyalogos túrák, kirándulás (várak, városok, múzeumok), gasztronómiai túrák (Ungvár, Szerednye borospincéi), síturizmus (Ökörmező, Berezna, Rahó vidéke), autóbuszos kirándulások (kis és közepes körút Kárpátalján), gyermek-ifjúsági (pionír) táborok stb. Az üdülőövezetek szakszervezeti vagy kolhoz általi fenntartásúak voltak. Kárpátalja nevezetes helyei Polena a Szolyvai járásban, Saján a Huszti járásban, a Hegyi Tisza a Rahói járásban, Vízköz (Szojmi) az Ökörmezői (Mizshirjai) járásban, a Kárpáti

szanatórium és Kékesfürdő (Szinyák) a Munkácsi járásban. A sportolási lehetőségek miatt látogatták Beregszászt (termálvízmedencék), Szarvasházát (Zsdenyijevo), Krasziját, Padócot (Podobec) (sífelvonók), turistaútvonalak vezettek keresztül a Borzsa-havason és a Róna-havason. Nevezetes szovjet turistairodák az Inturiszt, a Szputnyik és a Bjuro ekszkurszij (szó szerint: utazási iroda). A legnagyobb szállodakomplexumot az 1980-as moszkvai olimpia évében adták át Ungváron, ez volt az Inturiszt Zakarpattya.

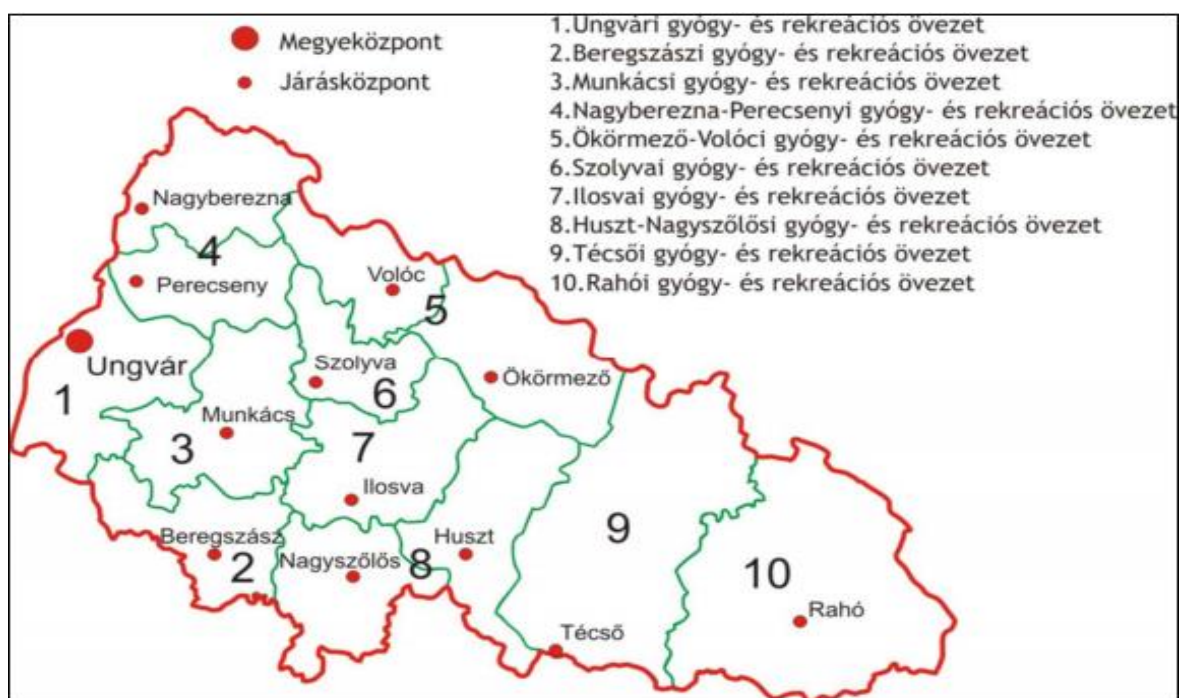
A Szovjetunió felbomlásával az 1990-es évek elején a turizmus ágazata még hosszú ideig a szovjet örökség életben tartását vagy legalábbis az erre tett kísérletet jelentette.

Kárpátalján 67 fontosabb ásványvízlelőhelyet ismerünk, melyek közül Ukrajna ásványvizeinek kataszterében 39 szerepel (országosan 207-et tartanak nyilván). A gyógyhatású ásványvizek mennyiségét és minőségét tekintve Kárpátalja az első helyet foglalja el Ukrajnában. Amegyében több mint 360 ásványvízforrást tartanak számon, s az innen származó vizek harminc különböző típust képviselnek vegyi összetételük és gyógyhatásuk alapján. A megyében megtalálható majdnem minden ismert ásványvíztípus: nátrium-hidrokarbonátos, hidrokarbonát-kloridos, hidrokarbonát-szulfátos, kalcium-magnéziumos, szulfátos, arzénos, kovasavas. Ezek képezik Kárpátalja fő balneológiai készleteit. A megyében négy Jeszentuki-típusú, három Borzsomi-típusú, és három Arzanyi-típusú ásványvízforrás van. Ezenkívül a megyében vannak egyedi ásványvizek, amelyeknek nincsenek analógjaik, ilyen többek között a Kelecsényi, a Vízközi (Szojmi) és a Polena-Kvaszovi (Poljana-Kvaszivsza).

A Kárpátalján meglévő rekreációs erőforrások, szanatóriumi-üdülők, gyógyászati és turisztikai létesítmények hálózatából kiindulva a Rehabilitáció Tudományos Egyesület munkatársai 10 rekreációs zóna kialakítását javasolták Kárpátalján, a közigazgatási járásokat alapul véve. Ezek a zónák az Ungvári, a Munkácsi, a Nagybereznai-Perecsenyi, az Ökörmezői-Volóci, a Szolyvai, az Ilosvai, a Beregszászi, a Huszti-Nagyszőlősi, a Técsői és a Rahói. A rekreációs zónák határainak megállapításakor az egységes orvosi tér fogalmából indultak ki, amely egyesíti az egészségügyi, az egészségügyi rehabilitációs és az üdülőintézményeket, hogy minél hatékonyabban tudják kihasználni a természet adta lehetőségeket. A fent említett elveket figyelembe véve, kiemelten a rendszerelvűséget, a rekreációs zónákat mikrozonákra osztják. Így a Nagybereznai-Perecsenyit Nagybereznaira és Perecsenyire, az Ökörmezői-Volóci Ökörmezőire és Volócira, a Huszti-Nagyszőlősit Husztira és Nagyszőlősire (1. ábra) (Sandor F., 2010).

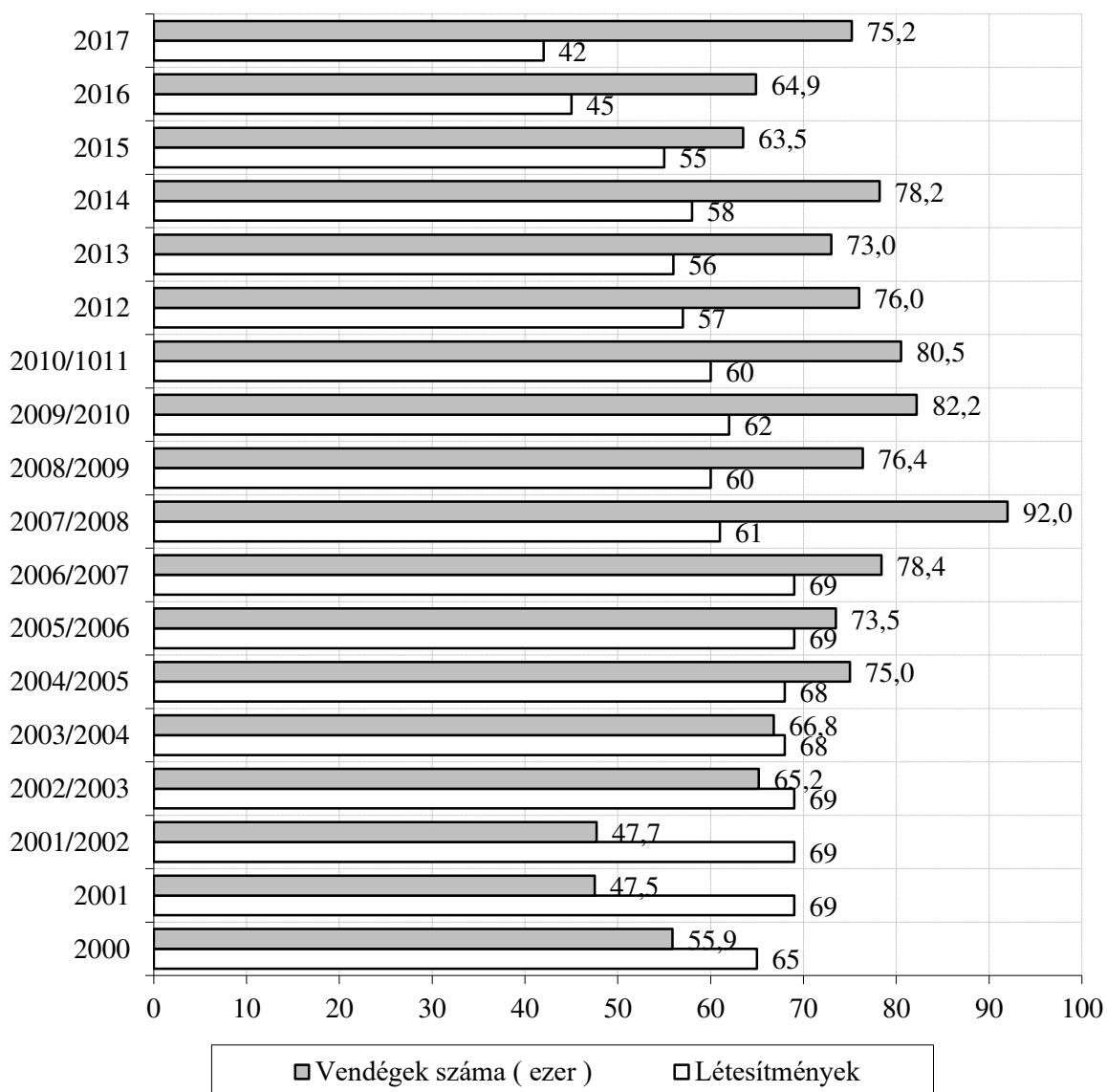
1. ábra. Kárpátalja gyógy- és rekreációs övezetei

Forrás: Berghauer S., 2012

Az évek során egyre több és több vendég fordult meg gyógyüdülési intézményekben Kárpátalján, ami egyértelműen pozitív a régió számára, de észrevehetjük azt is, hogy a 2007-es évtől kezdődően a létesítmények száma csökkenésnek indult (2. ábra).

2. ábra. A speciális szálláshelyek számának és az azokba elhelyezett személyek dinamikája

Forrás: Г.Д. Гриник, Н.П. Яцкулич, 2018 alapján saját szerkesztés

A speciális elhelyezési hálózat 2017-ben magában foglalt: 16 szanatóriumot, 2 gyermekszanatóriumot, 1 gyógykezeléssel ellátott panziót, 3 egészségi állapotot javító gyermekintézményt és gyermekközpontokat, 3 pihenőházat, 14 pihenőbázist és egyéb pihenőhelyet (kivéve a táborhelyeket), 2 wellness intézményt napos tartózkodással. A legtöbb ilyen egység Técsőn (31,0%), Szolyván (16,7%), Munkácson (9,5%), Huszton, Ungváron és Nagyszőlősen (mindegyik 7,1%), Beregszászban és Ökörmezői (4,8%) területeken van jelen (Г.Д. Гриник, Н.П. Яцкулич, 2018).

3. táblázat**Egészségturisztikai intézmények Kárpátalján**

Intézmények	Létesítmények száma		
	2015	2016	2017
Speciális elhelyezési létesítmények (összesen), közülük:	42	34	31
Szanatórium	18	16	16
Panziók	1	1	1
Üdülő és gyógyüdülő	23	17	14

Forrás: Г.Д. Гриник, Н.П. Яцкулич, 2018 alapján saját szerkesztés

Észrevehetjük azt, hogy idővel néhány egészségturisztikai intézmény abbahagyta működését, ezek általában üdülőkre és gyógyüdülőkre voltak jellemzőek (3. táblázat).

4. táblázat**A turisták teljes megoszlása a látogatás célja szerint**

Látogatási év/turisták megoszlása	2000	2005	2010	2014	2015	2016	2017
üdülés, pihenés	53996	35022	36887	11289	10360	11376	14522
gyógykezelés	1003	575	92	28	14	30	28

Forrás: Г.Д. Гриник, Н.П. Яцкулич, 2018 alapján saját szerkesztés

Az adatok szerint az emberek általában két dolog miatt látogatnak el egészségturisztikai intézetkbe. Esetek többségében a vendégek üdülni és pihenni járnak ezekbe a létesítményekbe, de akadnak gyógykezelést igénylő vendégek. Elmondható az is, hogy a látogatások száma jelentősen csökkent az évek során (4. táblázat).

3.1.3. Egészségturisztikai egységek Lemberg megyében

A turisztikai és rekreációs potenciál magában foglalja a természeti, etnokulturális és társadalomtörténeti erőforrások halmazát, valamint a terület meglévő gazdasági és kommunikációs infrastruktúráját, amely bizonyos típusú turizmus fejlesztésének előfeltételeként szolgál vagy szolgálhat.

Lemberg megye egyike azon régióknak, ahol a turizmus és a rekreációs ipar kilátásai a legjobbak közé tartoznak Ukrajnában. Ezt megkönnyítik:

- kedvező közlekedési és földrajzi helyzet,
- kedvező természeti és éghajlati viszonyok,
- a természeti és rekreációs erőforrások rendelkezésre állása,
- kiemelkedő történelmi és kulturális emlékek,
- a turizmust népszerűsítő szervezetek elérhetősége,
- széles szanatórium-üdülőbázis választék.

Lemberg megye természeti és rekreációs potenciálja gyógyászati ásványvizeket, gyógyiszapokat, ozokerit, éghajlati, vízi és erdei erőforrásokat tartalmaz.

Lemberg megye az ország egyik vezető helye az orvosi és egészségügyi erőforrások tekintetében, amelyet 200 gyógyászati forrás, 7 típusú ásványvíz, gyógyiszap és Ukrajna legnagyobb ozokerit lelőhelye képvisel. Ezen egyedülálló erőforrások alapján Ukrajnában és külföldön jól ismert Truszkavec, Szhidnicja, Morsin, Nemiriv, Veliki Lyubin, Sklo üdülőhelyek fejlődnek, ahol megteremtik a feltételeket a légúti, gyomor-bélrendszeri, ideg- és szív- és érrendszeri, mozgásszervi betegségek megelőzésére és kezelésére (https://uk.wikipedia.org/wiki/Туристична_галузь_Львівщини, 2022).

A szanatóriumi kezelés és rekreáció vezető helyet foglal el Lemberg megye turisztikai komplexumának szerkezetében. A régióban 106 érintett intézmény található: szanatóriumok, panziók, pihenőházak, stb. Ukrajna régiói között a szanatóriumok és rekreációs (egészségügyi) intézmények száma tekintetében Lemberg megye a nyolcadik helyen áll, a szanatóriumok és panziók számát tekintve pedig a második helyen áll a Krími Autonóm Köztársaság után (https://uk.wikipedia.org/wiki/Львівська_область#Природні_ресурси, 2022).

A régióban minden megtalálható, ami az egészségturizmus hosszú távú fejlődéséhez szükséges: kedvező éghajlati viszonyok, természetes ásványvizek, gyógyiszap és az ozokerit elérhetősége. A Lviv régió természeti és rekreációs potenciáljának részesedése Ukrajna teljes természeti erőforrás-potenciáljából 5,377%. A Kárpát-régiók közül a természeti rekreációs

erőforrások teljes potenciálját tekintve Kárpátalja után (7,036%) a második (Харківський торговельно-економічний інститут., 2010).

Köztudott, hogy az egészségturizmus fejlődésének fő tényezője a természeti gyógyforrásokkal rendelkező területek elérhetősége. Ezekre a területekre alapozva különféle egészségturisztikai programokat dolgoznak ki a turisták számára. Az ilyen programok kidolgozásakor figyelembe kell venni, hogy kiknek készültek ezek a túrák, és nem szabad megfeledkezni arról, hogy a fő cél az egészség helyreállítása és javítása. Tudniillik a legtöbb egészségtúra a szanatóriumi pihenésből és gyógyulásból, valamint az aktív és tartalmas szabadidő eltöltéséből áll (koncertek, táncok, érdekes esték, sportkirándulások, séták, gomba-, bogyószedés stb.).

Lemberg megye egészségturizmusának ígéretes fejlesztésének alapja az 5 legnagyobb gyógyfürdő:

- Truskavec a megye legrégebbi balneológiai üdülőhelye, amely a "Naftuszja" gyógyvize miatt nagyon népszerű. Emellett az üdülőhely számos egyéb ásványvizben is gazdag, amelyeket fürdők, öntözések, vastagbélmosásra, fogínymasszázsra, inhaláció formájában használnak.
- A Morsin egy balneológiai hegylábi üdülőhely, amely a természetes gyógyító tényezőket ötvözi és a gyógyulási folyamat modern technológiáit alkalmazza a fejlett rekreációs infrastruktúra alapján.
- Szhidnicja egy jól ismert hegyi balneológiai üdülőhely Lemberg megyében, amely számos betegség komplex kezelésére specializálódott ásványvizek, ozokerit terápia és gyógytorna segítségével. A kedvező éghajlat miatt Szhidnicja az év bármely szakában alkalmas a kikapcsolódásra minden korosztály számára.
- Nemiriv lombhullató és tűlevelű erdőkkel körülvett balneológiai üdülőhely, ahol az érdekes és tartalmas szabadidő szervezése összekapcsolható a rehabilitációval.
- Veliki Lyubin kedvező éghajlati adottságokkal rendelkező balneológiai üdülőhely, melynek fő természeti erőforrása a hidrogén-szulfidos víz, amely egyedülálló gyógyító és egészségjavító tulajdonságokkal rendelkezik (С.Р. Мороз, 2015).

A régió rekreációs potenciáljának szerkezetében a vezető helyet a gyógyító ásványvizek foglalják el. A balneológiában használt nyolcféle ásványvíz közül hét ismert Lemberg megyében, amelyek négy elterjedési zónára oszlanak.

Truskavec üdülőhelyei (vízhozam 47,2 m³/nap), Szhidnicja (64,6 m³/nap), Verkhnosynevidnenske lelőhely és a Naftuszi mintegy 40 egyéb forrást számlál, amelyek közös feltárt és előrejelzett vízhozama több mint 5000 m³/nap.

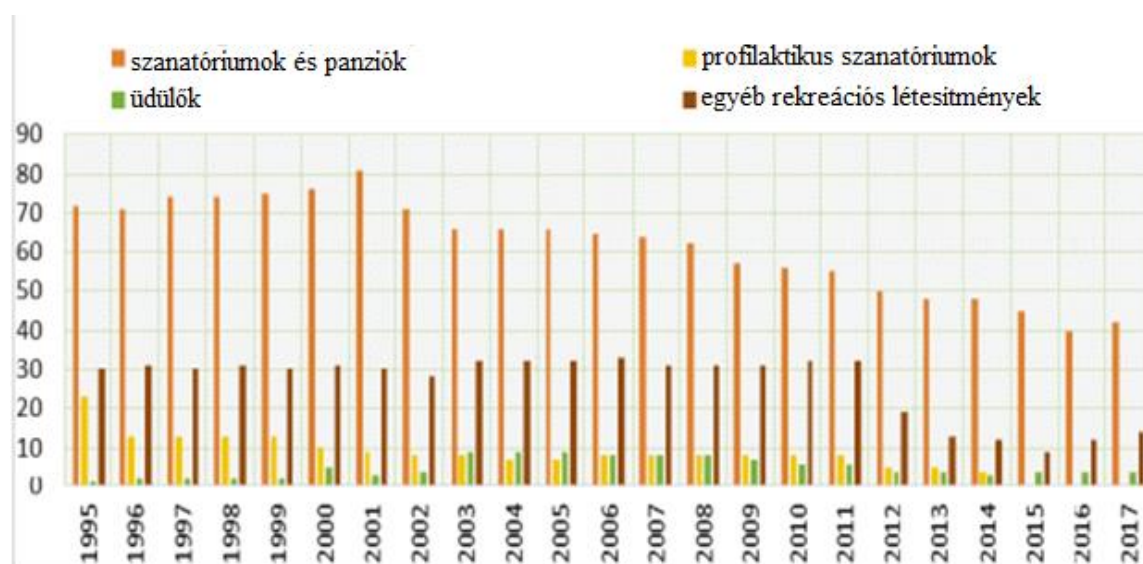
A Morsin üdülőhely (79,0 m³/nap) a magas szulfáttartalmú gyógyászati sóoldatok forgalmazásának területén található. Az összes feltárt és előrejelzett gyógyászati sóoldat készlet több mint 600 m³/nap, amelyből jelenleg csak kb. 1 m³/nap kerül felhasználásra.

Az ásványi szulfátos vizek alapján Veliki Lyubin (vízkészletek - 57,6 m³/nap), Nemiriv (320 m³/nap), Sklo (5,0 m³/nap) üdülőhelyeken vannak. Az ilyen típusú víz összes és előre jelzett készlete eléri a több ezer m³/nap értéket. Jelenleg csak kb. 250 m³/nap kerül felhasználásra.

A leghíresebb, meghatározott összetevők és tulajdonságok nélküli ásványvíz lelőhelyek Odeszku (220 m³/nap), Balucsini (158 m³/nap), Novi Milyatin (138 m³/nap), Soluki (86 m³/nap) községekben található. Összes becsült készletük körülbelül 27 000 m³/nap (Харківський торговельно-економічний інститут, 2010).

Az 1995–2017 közötti időszakban jelentősen csökkent a szanatóriumok száma a megye területén. Ezt bizonyítja, hogy a gyógykezelésre szolgáló szanatóriumok és panziók száma 72-ről 42-re, a profilaktikus szanatóriumok száma 23-ról 0-ra, és az egyéb rekreációs létesítmények száma pedig 30-ról 14-re csökkent. Az üdülők száma a vizsgált időszakban 1-ről 4-re nőtt (3. ábra). Részletesen megtekinthető (5. táblázat) (I. Горин, 2018).

3. ábra. Lemberg megye egészségügyi létesítményei

Forrás: I. Горин, 2018 alapján saját szerkesztés

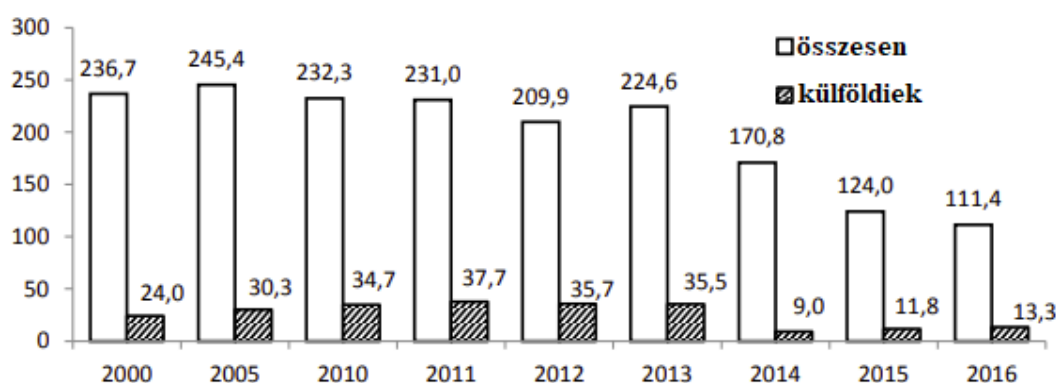
Az egészségturisztikai létesítmények számának változása (2011-2016)

Intézmények	Létesítmények száma					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Speciális elhelyezési létesítmények (összesen), közülük:	89	78	70	67	58	56
Szanatórium	42	41	41	40	38	33
Gyermek szanatórium	5	5	5	5	5	5
Gyógypanziók	6	4	2	3	2	2
Profilaktikus szanatórium	6	5	5	4	-	-
Üdülők és panziók	4	4	4	3	4	4
Egyéb létesítmények	26	19	13	12	9	12

Forrás: I. Рихальська, С. Зимовіна, 2017 alapján saját szerkesztés

A 2005-ös évtől egyre kevesebb turista látogatja meg az egészségturisztikai létesítményeket a megyében. A legnagyobb lejtőt a 2013-as év után láthatjuk, ez a kelet-ukrajnai háború kitörésével indokolható meg. A külföldi turisták száma több mint 25 ezer fővel csökkent csupán egy év leforgása alatt (4. ábra).

4. ábra. A kiszolgált látogatók száma (dinamikája)

Forrás: I. Рихальська, С. Зимовіна, 2017 alapján saját szerkesztés

Két régióra összpontosul a látogatók számának a fele: Morsinra és Truszkavecre. A járások közül kiemelhetjük a Drohobicsi és Szkoliv járásokat (6. táblázat).

Kiszolgált látogatók száma (városok és járások tekintetében)

Városok, járások	Látogatók száma					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lemberg megye	231034	209945	224632	170827	124041	111395
Lemberg	4813	4877	2669	2203	568	771
Boriszláv	2693	2484	2184	2128	2448	3066
Drohobics	1440	34	1305	550	565	700
Morsin	45812	46483	43269	32613	28533	27543
Truszkavec	134451	113650	125655	104790	77254	63191
Horodszkij járás	1472	2470	2745	1979	673	1051
Drohobicsi járás	8618	8599	11145	11087	4519	5272
Zsodacsivi járás	427	408	356	339	563	619
Zsovkiivi járás	328	1149	9840	1335	-	-
Pusztamiti járás	975	843	750	-	-	-
Szkoliv járás	13944	12016	3472	3428	3199	3184
Szokáli járás	2996	2715	3027	506	339	663
Sztrí járás	6449	6228	6986	2390	2554	2578
Turki járás	112	47	45	31	57	56
Jávorivii járás	6504	8785	11184	7448	2769	2701

Forrás: I. Рихальська, С. Зимовина, 2017 alapján saját szerkesztés

Mivel Morsinban és Truszkavecen öszpontosul a forgalom nagyja, így egyértelműen itt található a legtöbb férőhely is. A legkisebb forgalom a Turki járásban figyelhető meg, ahol csupán 35 férőhely volt 2016-ban (7. táblázat).

Az ágyak (férőhelyek) száma a legforgalmasabb hónapban (városok és járások tekintetében)

Városok, járások	Ágyak (férőhelyek) száma					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lemberg megye	17706	16190	15809	15950	15867	12920
Lemberg	669	613	563	375	156	174
Boriszláv	494	393	267	203	245	290
Drohobics	150	150	200	200	150	150
Morsin	2809	2784	2675	2252	2252	2252
Truszkavec	8706	7899	8359	8943	8818	5581
Horodszkij járás	300	300	300	300	300	300
Drohobicsi járás	1052	952	918	1084	990	1160
Zsodacsivi járás	200	120	120	120	120	120
Zsovkiivi járás	28	28	28	28	-	-
Pusztamiti járás	52	52	40	-	-	-
Szkoliv járás	1143	828	413	502	773	804
Szokáli járás	450	450	450	450	650	650
Sztri járás	580	592	592	510	430	439
Turki járás	78	29	29	18	18	35
Jávorivii járás	995	1000	855	965	965	965

Forrás: I. Рихальська, С. Зимовіна, 2017 alapján saját szerkesztés

Összességében a 2013-as évre 35532 fő szállt meg a megye egészségügyi egységeiben. 2016-ra ez a szám 13281 főre csökkent. A háború előtt Ukrajna szomszédjai közül az orosz turisták voltak túlnyomó többségben (18984 ezer fő), őket követték a fehéroroszkok (5519), moldávok (3714), lengyelek (682), románok (15) és a magyarok 1 ember személyében. 2016-ra a moldávok (3611), lengyelek (3014) és fehéroroszkok (3009) voltak többségben. Európa többi részét tekintve leggyakrabban az azerbajdzsániak (1772) fordultak meg. Ázsiából Turkmenisztán emelhető ki (237). Észak-Amerikából: USA (149) és Kanada (9). Az egyéb országokból ide utazó turisták száma 386-ról 52 csökkent az évek során (1. melléklet).

IV. FEJEZET.

A KUTATÁS MÓDSZERTANA

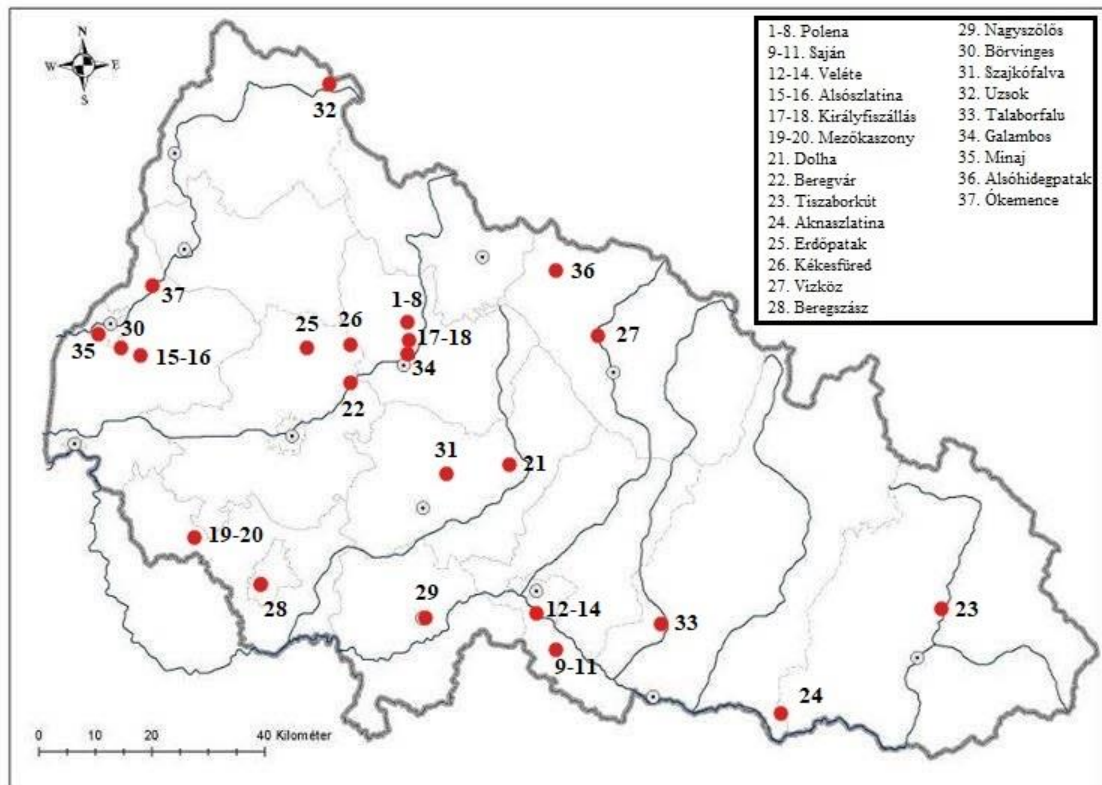
A munkámban azt vizsgálom, hogy a kárpátaljai és leMBERG megye egészségügyi honlapok mennyire átláthatóak, praktikusak, milyen információval látják el a gyógyulni vágyó embereket, miben térnek el, vagy hasonlítanak egymásra.

A kutatás elvégzéséhez a két vizsgált megye – Kárpátalja és Lemberg – egészségügyi egységeinek (szanatóriumok, egészségügyi és gyógykomplexumok, termálfürdők, panziók, üdülőkomplexumok, rehabilitációs központok, stb.) honlapjait össze kellett gyűjteni és a kapott adatokat megfelelően rendszerezni. Összesen 37 kárpátaljai és 49 leMBERG megyei weboldalt listáztam be. A honlapokat rendszereztem és táblázatokat készítettem belőlük, ahová még csatoltam a létesítményekhez vezető linkeket is (3. és 4. melléklet).

Ezek után szerkesztettem két térképet, amin szemléltetni szeretném a létesítmények területi elhelyezkedését (5. és 6. ábra). A legtöbb vizsgált egység járasonként:

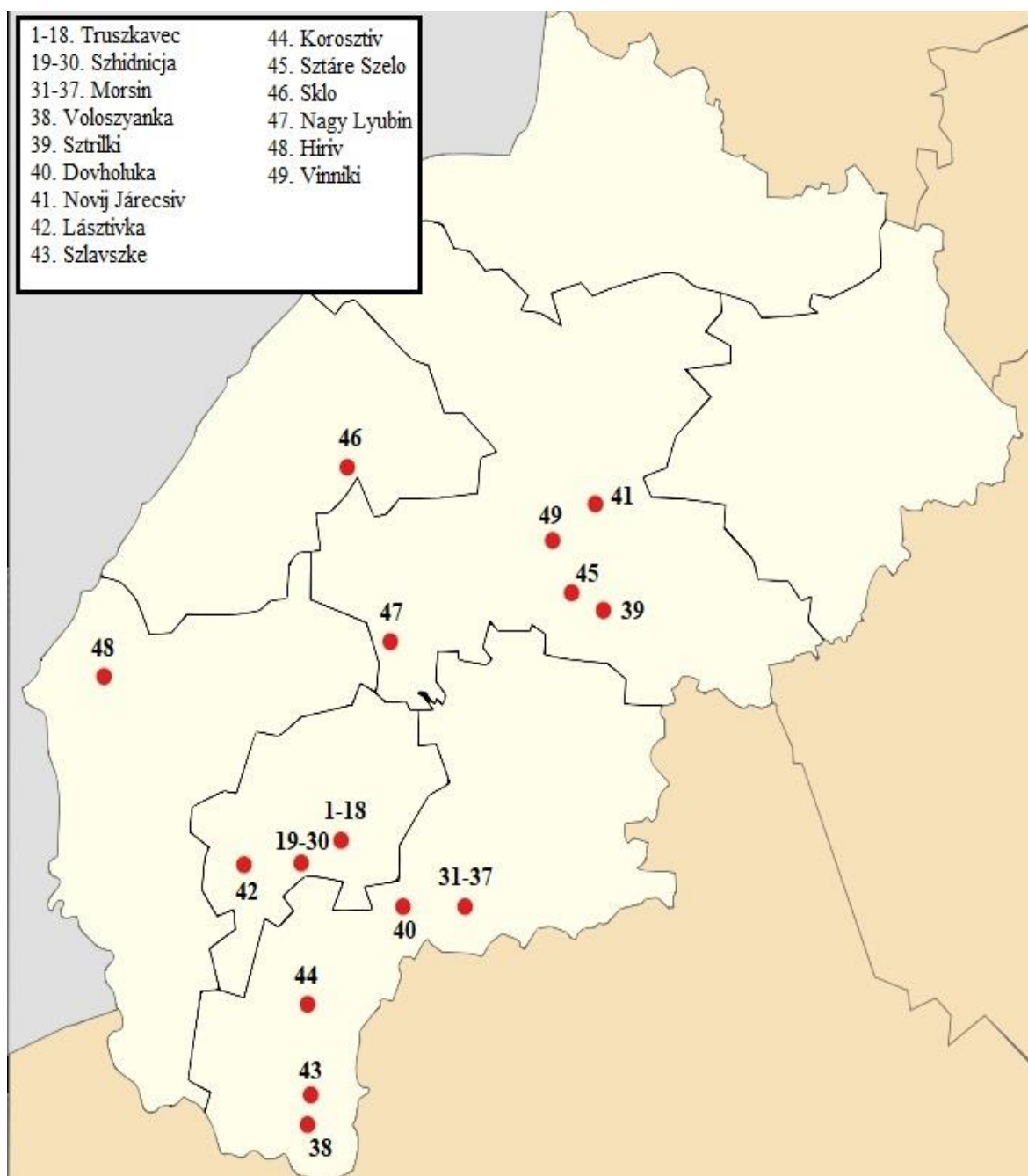
- Kárpátalja: Munkácsi járás 16, Huszti 10, Ungvári 6 és Beregszászi járás 4 egység.
- Lemberg megye: Drohobicsi 31, Sztrij 10 és Lembergi járás 5 egység.

5. ábra. Az egészségturisztikai létesítmények elhelyezkedése Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

6. ábra. Az egészségturisztikai létesítmények elhelyezkedése Lemberg megyében

Forrás: saját szerkesztés

Ezt követően egy 33 kérdésből álló szempontrendszert követtem, amely segítségével megvizsgáltam a honlapokat. A szempontrendszernek köszönhetően sikerült áttekinteni a weboldalakokat és a kapott adatokat megfelelően kezelni, ami után diagramokat állítottam össze a fontosabb kérdésekről (2. sz. melléklet).

V. FEJEZET

KUTATÁSI EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

5.1 A kárpátaljai és leMBERG megyei egészségügyi egységek honlapjainak összehasonlító elemzése

A honlapok áttekintése után, a kapott adatokat összesítettem. A kérdéseket 5 kategóriába soroltam: gyógykezelések és szolgáltatások, férőhelyek, árak, nyelvek elérhetősége és vendégértékelés. Ezután elkezdtem feldolgozni a kérdéseket és levontam a belőlük a következtetést.

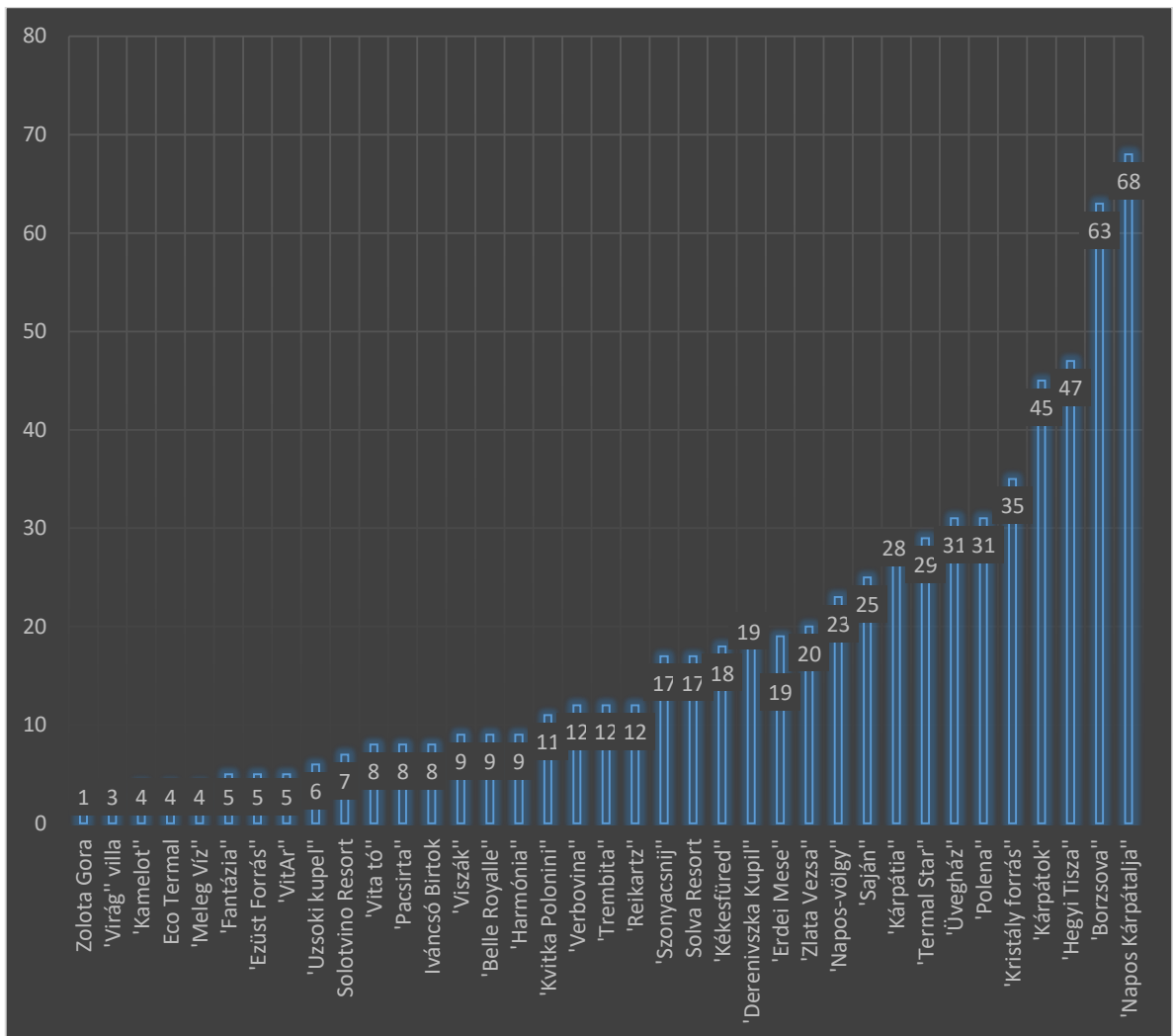
5.1.1. *Gyógykezelések és szolgáltatások*

Ebben a kategóriában azokat a kérdéseket vizsgáltam, hogy helyenként mennyit és milyen gyógyszolgáltatásoka, illetve wellness szolgáltatásokat kínálnak az egészségügyi létesítmények.

Kárpátalján legtöbb *gyógyszolgáltatásokat* a Polenai "Napos Kárpátaljában" találhatjuk, itt 68 különböző szolgáltatás van jelen. Illetve van még három szanatórium ami 40-nél több szolgáltatással rendelkezik, nevezetesen: a "Borzsova" (63), a "Hegyi Tisza" (47) és a "Kárpátok" (45) szanatóriumok. A legkevesebb szolgáltatás a "Zolota Gorá"-ban található (1) (7. ábra).

Az általános gyógyszolgáltatások, amik megtalálhatóak több helyen is a következők: különböző vizsgálatok és diagnosztikák, ásványvizek, balneoterápia, inhaláció, masszázs, lézeres terápiák, fizioterápiák, zuhanyok, ultrahangos terápiák, ozokeritolitikai kezelések, fitoterápiák. Némelyik oldal ide sorolja még a termálfürdőket is, illetve különböző fürdőket is.

7. ábra. A gyógyszerellátások száma egységenként Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

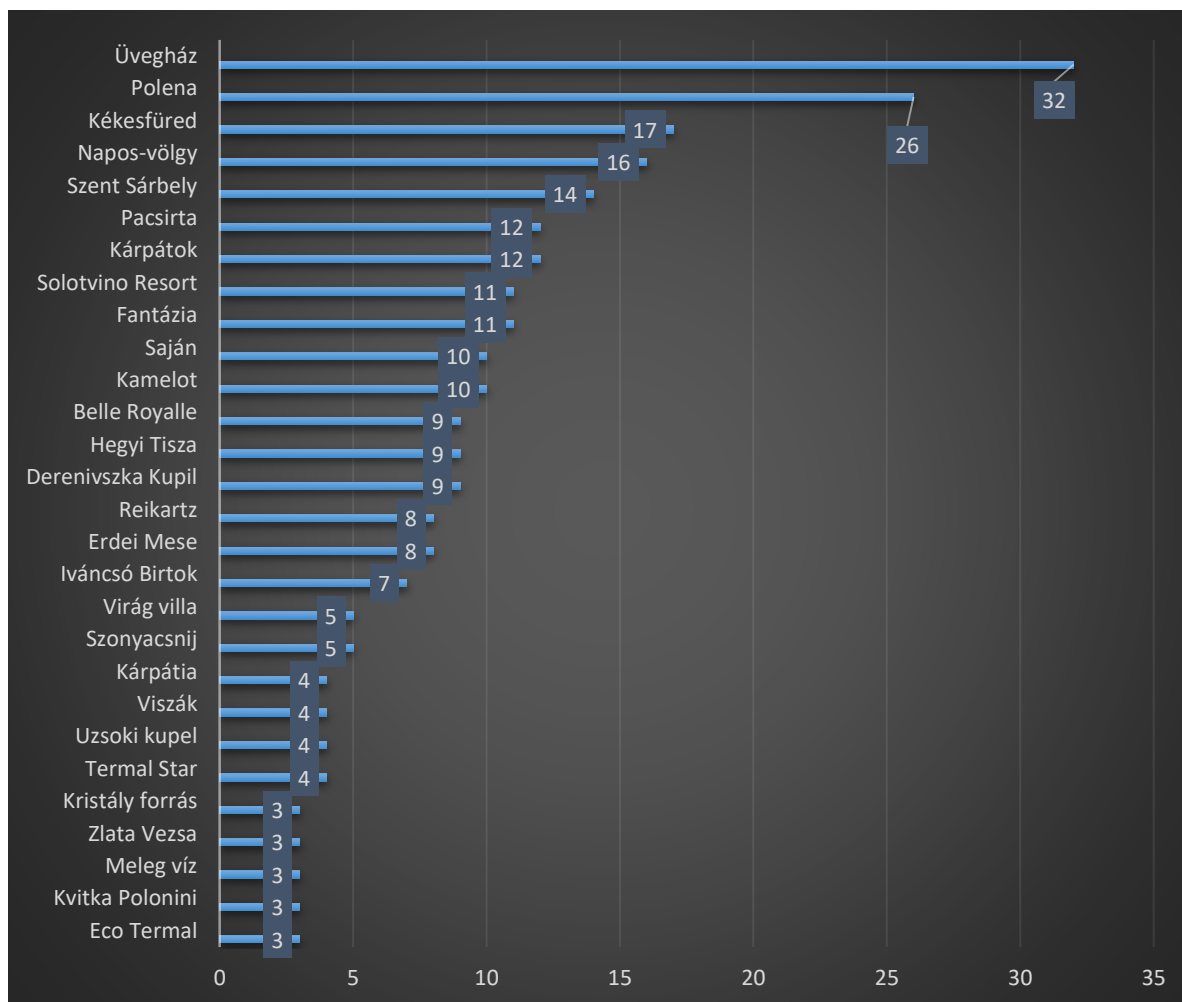
Lemberg megyében pedig a legtöbb gyógyszerellátást a "Szent Sárbelj" hirdeti (36). Itt nem találunk magasan kiemelkedő létesítményt, ahogyan azt Kárpátalján láthattunk. A megyében inkább egyenlően vannak elosztva az egészségügyi létesítmények a szolgáltatások tekintetében. Az intézmények több mint a fele 10 vagy több szolgáltatást tud nyújtani a gyógyulni vágyó embereknek (5. melléklet).

A következő leMBERG megyei szolgáltatások a legelterjedtebbek: különböző orvos konzultációk, terápiák, masszázások, idegrendszeri megbetegedések kezelése, fogászatok, klinikai és biokémiai laboratóriumok igénylése, vérvizsgálatok, bélöblítések, lézeres kezelések. Az "Oszonnya" rekreációs bázisban például található mézterápia is.

Ezután következtek a *wellness szolgáltatások*. A vizsgálatból kiderült, hogy a 37 kárpátaljai weboldalból, 8-nak nincsenek wellness szolgáltatásai, nevezetesen: a "Napos Kárpátalja", "Borzsova", "Trembita", "Verhovina", "Zolota Gora", "Ezüst Forrás", "VitAr", "Vita Tó".

A legtöbb wellness szolgáltatás az "Üvegház" szanatóriumban található (32), ezt követi a "Polena" 26 szolgáltatással. A legkevesebb szolgáltatást a "Kristály forrás", "Meleg víz", "Kvitka Polonini", "Eco Termal" és a "Zlata Vezsa", tudja felajánlani (3) (8. ábra).

8. ábra. Wellness-szolgáltatások száma egységenként Kárpátalján

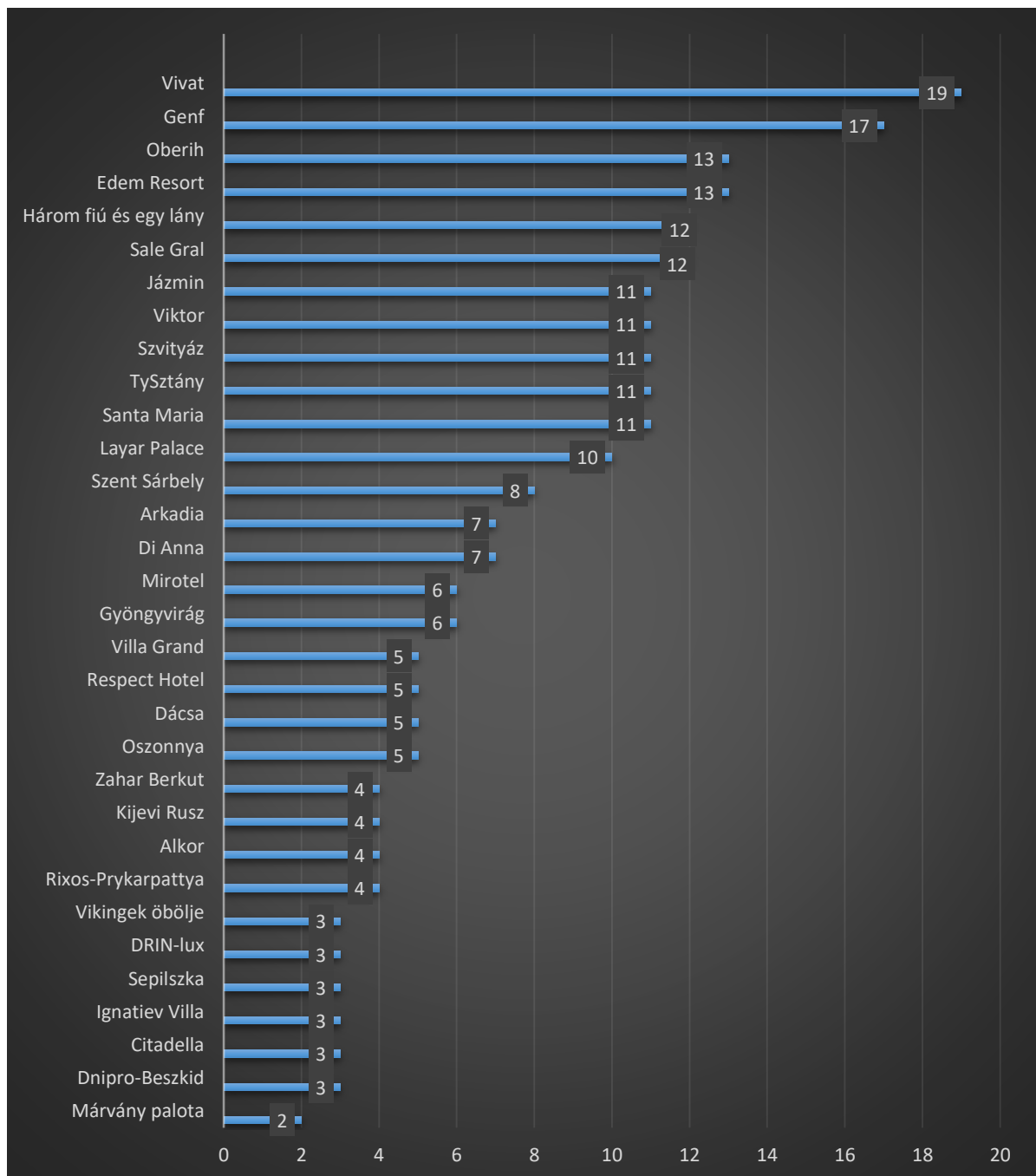
Forrás: saját szerkesztés

Wellness szolgáltatások, amiket általánosan megtalálhatunk a következők: különböző szaunák, jacuzzi, fürdők, masszázások, sószoba, termálfürdők, stb.

Lemberg megyéről kiderült, hogy a 49 honlapból, 16 oldal nem jelenít meg wellness szolgáltatásokat, vagy egyáltalán nem rendelkeznek velük. Ezek közé tartoznak a: "Galaktika", "Arany Pisztráng", "Levendula", "Kristály palota", stb.

A legtöbb wellness szolgáltatás a "Vivat" szállodában található (19), ezt követi a "Genf" 17 szolgáltatással. A legkevesebb szolgáltatást a "Márvány palota" tudja felajánlani, nevezetesen kettőt: kozmetikai procedurákat és gőzfürdőt (9. ábra).

9. ábra. Wellness-szolgáltatások száma egységenként Lemberg megyében

Forrás: saját szerkesztés

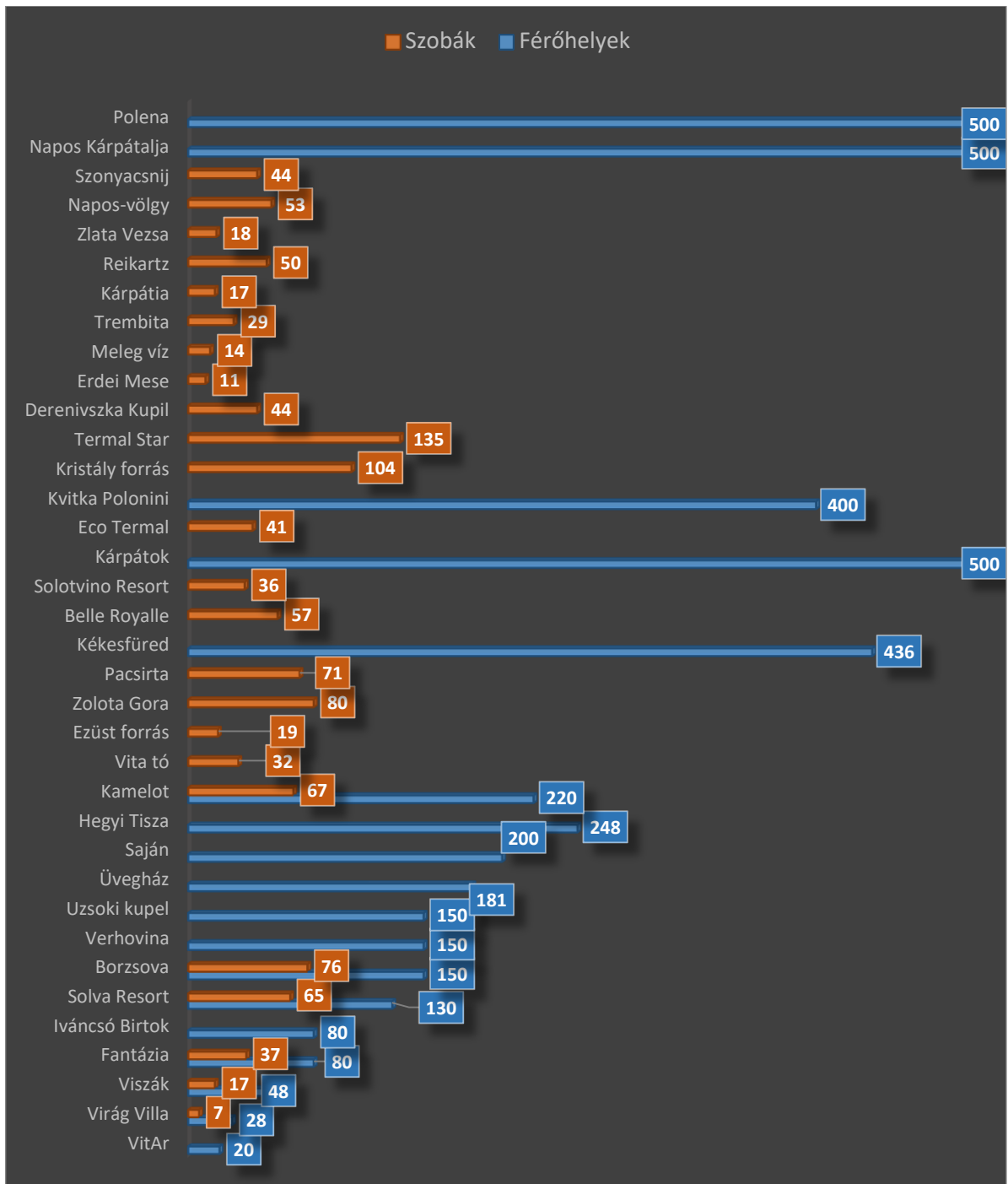
A wellness szolgáltatások között elterjedtek: a zuhanyok, szaunák, kozmetikai procedurák, medencék, jacuzzik és egyéb fürdők.

5.1.2. Férőhelyek

A következő szempont a férőhelyek, illetve a szobák száma. Mivel nem mindenhol tudtam találni információt a férőhelyekről és a szobákról egyszerre, ezért elkülönítettem őket. Kárpátalján legtöbb férőhellyel a "Polena", a "Kárpátok" és a "Napos Kárpátalja" rendelkezik (500). Ezt követi a "Kékesfüred" 436 férőhellyel. A legkevesebb férőhellyel a "VitAr" rendelkezik (20).

A szobák tekintében a "Termal star"-ban található a legtöbb (135). Míg a legkevesebb a "Virág Villaban"-ban (7) (10. ábra).

10. ábra. Férőhelyek és szobák száma egységenként Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

Lemberg megyében a legtöbb férőhellyel a "Dnipro-Beszkid" rendelkezik, mintegy 950 ember tud egyszerre szállást igényelni. A legkevesebb férőhellyel az "Arany Pisztráng" és a "DRIN-lux" rendelkezik (32).

A legtöbb szoba a "Rixos-Preykarpattya" egészségügyi komplexumbanban található (359). A legkevesebb pedig a "Dácsa" üdülőkomplexumban (6) (6. melléklet).

5.1.3. Árak

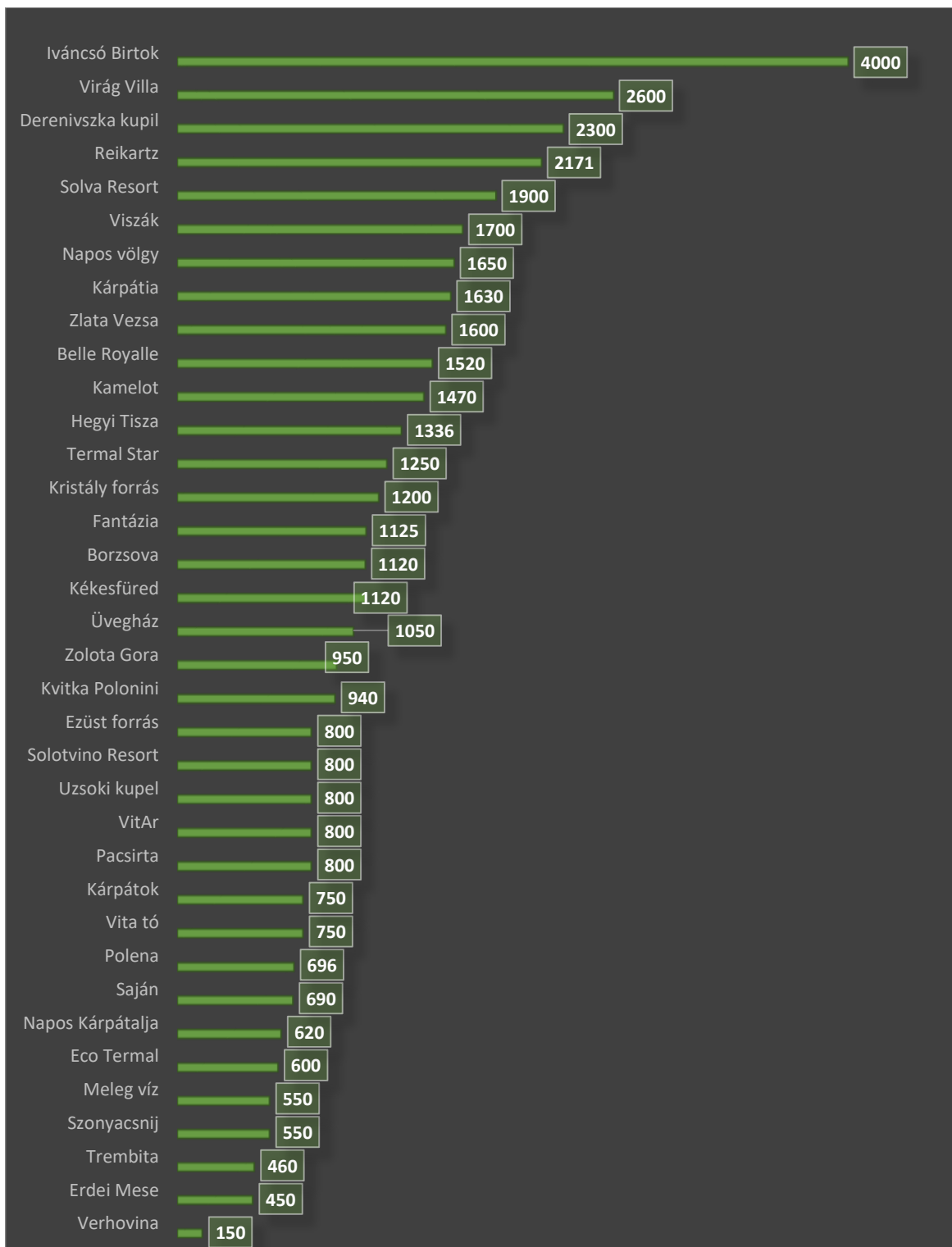
Az ár kategóriában azt vizsgáltam, hogy mennyibe kerülnek egy éjszakára a szobák. A legolcsóbb és a legdrágább tarifákat vizsgáltam, összegeztem és az eredményből diagramot készítettem. Ha a szállásárak kategóriáinként nézzük, megkülönböztethetünk hármat. Kárpátalján:

- Olcsó (1800 grivnyáig): 12 egység,
- Közepes (3000-ig): 12 egység,
- Drága (12000-ig): 12 egység

A "Harmónia" termál- és rekreációs komplexum kivétel ez alól, mivel ez a létesítmény nem kínál szállásadási lehetőséget.

Az adatokból kiderült, hogy a legalacsonyabb szobaárak tekintetében Kárpátalja területén a "Verhovina" szanatórium a legolcsóbb, mindössze csak 150 grivnya 1 éjszaka. A legdrágább szálló a Kaszonyi Termálfürdőben, az Iváncsó Birtokon található, 4000 grivnya 1 éjszaka. Láthatjuk azt is, hogy a szanatóriumok kedvezményesebben ajánlanak fel szállásokat, a többi egészségturisztikai létesítményekkel szemben. Mivel csupán 150 grivnyától egészen 1300-ig igénybe vehetőek szállások. Járási eltéréseket annyira nem vélhetünk észrevenni, mivel szerteágazódik az egészségturisztikai létesítmények színvonala (11. ábra).

11. ábra. A vizsgált egységek legolcsóbb szállásai Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

A legdrágább szobákat létesítményenként mutatom be. Az előző kategóriához hasonlóan a "Verhovina"-i luxus szoba a legolcsóbb, 672 grivnya 1 éjszaka. A legdrágább lakosztály pedig, szintén a Kaszonyi termálfürdőben található, mintegy 12 000 grivnya 1 éjszakáért. A szobák többsége 2000 és 3500 grivnya között mozog (7. melléklet).

Lemberg megye szállásarak kategóriánként:

- Olcsó (1810 grivnyáig): 12 egység,
- Közepes (3000-ig): 10 egység,
- Drága (36678-ig): 27 egység

Lemberg megyében a legolcsóbb szálloda szoba 500 grivnyába kerül, ezeket a szobákat a "Jázmín" és "Ignatiev" villákban lehet megtalálni. A "legdrágább" szobák pedig a "Három fiú és egy lány" és a "Mirotel Resort & Spa" létesítményekben foglalható le 4100 és 3650 grivnyáért (8. melléklet).

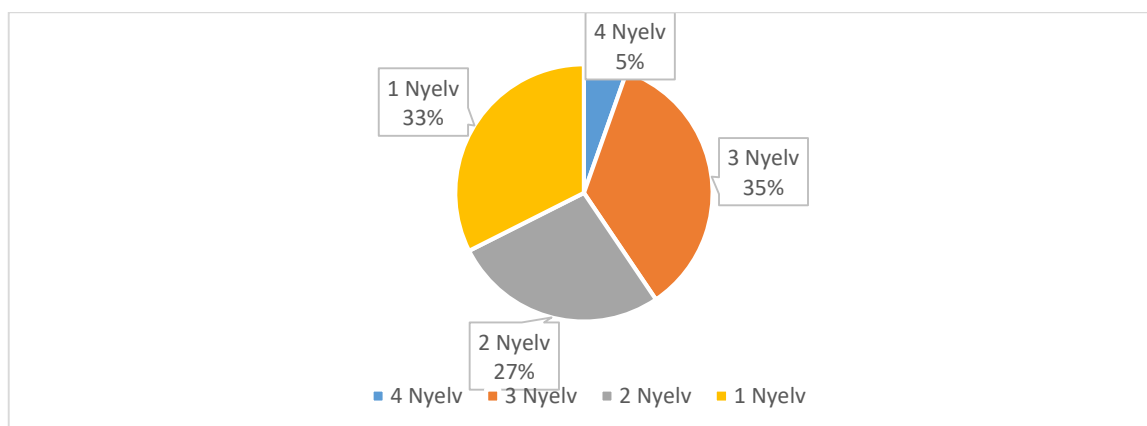
A legdrágább szobák 750 grivnyától 11600 grivnyáig terjednek. Ami ezek felett találhatóak, azok különböző apartmanok és rezidenciák, illetve elnöki lakosztályok. A legolcsóbb szoba a "Layare Palace"-ben található, 750 grivnya. A legdrágább lakosztályok az "Edem Resort & SPA" és "Mirotel Resort & Spa" területein helyezkednek el (9. melléklet).

5.1.4. Nyelvek elérhetősége

Itt az volt a cél hogy, megtudjam hány különböző nyelven megjeleníthetőek az oldalak, illetve melyek ezek a nyelvek.

A kutatás során fény derült arra, hogy Kárpátalján a "Reirkartz" és "Solotvino Resort" egészségügyi létesítményei rendelkeznek a legtöbb nyelven elérhető információval, míg a "Reirkartz" weboldalán ukrán, orosz, angol és kínai információ található, addig a "Solotvino Resort" oldalán ukrán, magyar, angol és orosz. Továbbá 13 egység rendelkezik 3 nyelvi opcióval, 10 egység 2-vel, és 12 létesítmény csak ukrán vagy orosz nyelven tekinthető meg. Érdekes, hogy a 37 megvizsgált egészségügyi egység közül, csak 4 weboldalon található meg a magyar nyelv opciója (12. ábra.). Ebből arra lehet következtetni, hogy a magyar vendégek nagyon alacsony arányban jelentik a vizsgált egységek vendégkörét.

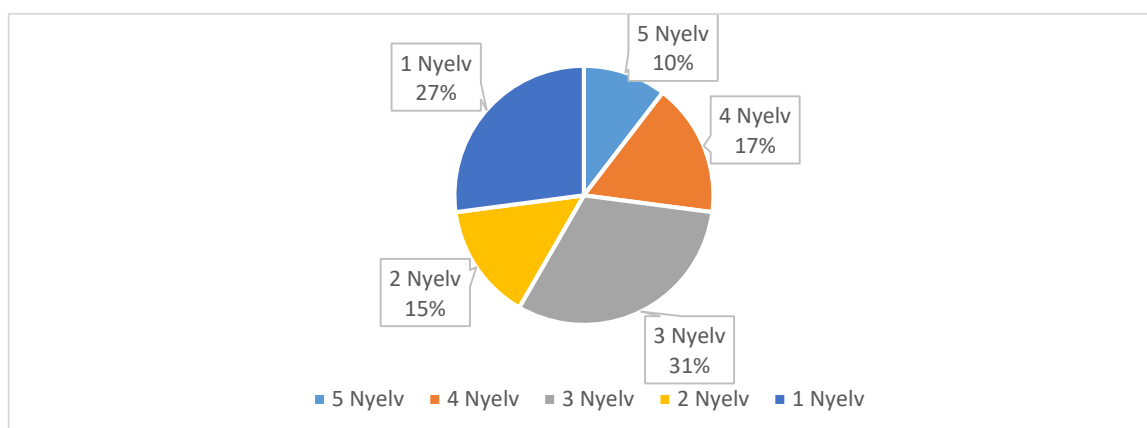
12. ábra. Nyelvek elérhetősége egységenként (Kárpátalja)

Forrás: saját szerkesztés

Lemberg megyében 5 weboldal rendelkezik 5 különböző nyelvű opcióval, ezek a következők: "Edem Resort and Spa", "Oszonnya" rekreációs bázis", "Arany Pisztráng" egészségügyi komplexum, "Galaktika" szálloda és szórakozó komplexum és a "Shaktar" szanatórium. A következő nyelveket használják: ukrán, angol, orosz, lengyel, német és egy weboldalon francia. Továbbá 8 honlap rendelkezik 4 nyelvű opcióval, 15 weboldal 3-mal, 7 pedig 2-vel. 13 weboldalon csupán 1 nyelven jelentek meg az információk. A legelterjedtebb az orosz és a lengyel nyelv jelenléte. A lengyel azzal indokolható, hogy a régió határos a Lengyelországgal, így onnan is utaznak ide vendégek. Érdekességként felhozható, hogy a "Viktor" gyógyfürdőkomplexum weboldalán azeri nyelv is megtalálható volt. (13. ábra.)

13. ábra. Nyelvek elérhetősége egységenként (Lemberg)

Forrás: saját szerkesztés

5.1.5. Vendégértékelés

Az utolsó szempont amit elemeztem a vendégértékelés volt. A cél az volt hogy megtudjam melyik egészségturisztikai létesítményt kedvelik a legjobban és melyiket a legkevésbé. A honlapokat 5 csillagos rendszer szerint elemeztem. A legkedveltebb hely Kárpátalján a "VitAr" egészségügyi komplexum majdnem tökéletes osztályzattal 4,9, de kiemelkedő helyet foglalnak el a 4,7 értékeléssel rendelkező egységek, mint a "Virág Villa", "Kristály forrás", "Kaszonyi Termálfürdő" és a "Napos völgy" egységek. A legkevésbé kedvelt szanatórium a "Verhovina" (3,6) és a Polena (3,8), ami nem meglepő, mivel elég alacsony színvonalú szolgáltatásokat nyújtanak a vendégvélemények alapján: „Testben és lélekben erős embereknek tudom ajánlani. A hétköznapi városi, társadalmilag aktív embereknek nehéz lesz ott túlélniük. A szanatórium összes épülete elhanyagolt. A szálláshoz vezető út egy 9 emeletes épület magasságába vezető akadálypálya, különböző hosszúságú és magasságú lépcsőkkel, amelyek ráadásul inognak, és egyszerűen veszélyesek a pihenők életére és egészségére. A szórakozásból csak a szobatársakkal való kommunikációt tudom kiemelni” – írta az egyik vendég. Érdeemes megjegyezni, hogy a 37 honlap közül 35-nek 4 csillagos vagy annál magasabb az osztályzata, ami elég biztató (10. melléklet).

Lemberg megyében az "Az utazások költészete" szálloda rendelkezik a legjobb értékeléssel (4,9). A legkevésbé kedvelt üdülő a "Layare Palace" (3,4). Ahogyan Kárpátalján, itt is érdemes megjegyezni, hogy az egészségturisztikai egységek túlnyomó többsége 4-es feletti értékeléssel rendelkezik. A 49 egységből csupán 8 helynek van 4-es alatti értékelése (11. melléklet).

A Lemberg megyei weboldalakon az vehető észre, hogy majdnem mindegyiküknél található információ a környező területről pl: városokról, túrákról, ismertető és attrakciók formájában. A Kárpátaljai régióban ez inkább elmarad. Ez szerintem azzal indokolható, hogy az egészségturisztikai létesítmények többsége, egy helyre koncentrálódik, így több információt próbálnak átadni a honlapokra látogató emberek számára a könnyebb igazodás érdekében.

KÖVETKEZTETÉSEK

Ebben a kutatómunkában több lényeges aspektusát is megvizsgáltuk a kárpátaljai és leMBERG megyei egészségügyi weboldalai. Habár nem volt egyenlő a felállítás a megyék közt, a weboldalak mennyiségét tekintve, úgy vélem sikerült átfogó képet kapnunk mindkét megye egészségügyi létesítményeiről, valahol több, valahol kevesebb sikerrel.

A kutatómunka főbb eredményei, következtetései és javaslatai:

Eltérések: a kutatási munkából arra lehet következtetni, hogy a leMBERG megyei weboldalak könnyebben átláthatóbbak és több munkát is fektetnek ennek fejlődése érdekében, habár ez nem mindegyik weboldalról mondható el. Legjobban szembetűnő az volt, hogy a leMBERGI megyében, szinte mindegyik oldalon volt lengyel nyelvű fordítása. Ez egyértelműen azzal magyarázható, hogy közel van az ország a megyéhez, és sok lengyel vendég érkezik a vizsgált egységekbe, ezért igyekeznek őket a saját nyelvükön informálni. Kárpátalján ezt kevésbé gyakorolják, ugyanis nagyon kevés weboldal van ahol találhatnánk például magyar, román vagy szlovák fordításokat. A leMBERG megyei weboldalakon az vehető észre, hogy majdnem mindegyikükönél találhatunk információt a környező területről pl: városokról, túrákról, ismertető és attrakciók formájában. A Kárpátaljai régióban ez inkább elmarad. Kárpátalján némely komplexum jóval több gyógykezelést tud kínálni (Napos Kárpátalja 68, Borzsova 63), mint leMBERG megyében bármelyik más komplexum.

Hasonlóságok: úgy vélem sok hasonlóság van a két régió között, mivel a weboldalak többsége ugyanolyan módszert használt az információ átadására. A weboldalak többsége nem nyújtott valami különlegeset, amivel kitűnt volna, inkább egyszerű és átlátható felületet követnek. A gyógy vagy wellness szolgáltatásokat figyelembe véve a komplexumokban nem nagy az eltérés, mindkét helyen szinte ugyanazt kínálják fel a gyógyulni vágyóknak.

Fejlődési lehetőségek: sajnos nem mindegyik weboldalon van jelen minden információ. Voltak hiányos oldalak, ahol nem lehet megnézni a szobák árát vagy a wellness szolgáltatások listáját. Gyakoriak az olyan esetek, ahol a szolgáltatások úgy a gyógy, mint a wellness részlegnél is fel voltak tüntetve. Azt tudnám javasolni hogy a weboldalak jelenítsék meg a jövőben a fontosabb információkat a komplexumokról rögtön a kezdőlap, ugyanis előfordult, hogy 5-10 percbe telt míg rátaláltam a szükséges információra. Egy weboldalnak praktikusnak, egyszerűnek és átláthatónak kell lennie, hogy a legtöbbet hozzák ki belőle.

ÖSSZEGZÉS

Ma az egészségturizmus a világ szinte minden régiójában fejlődik, és a turizmus egyik legnépszerűbb területe. Hazánkban ez a fajta turizmus a kedvező éghajlati viszonyok, a tenger és a hegyek közelsége miatt is meglehetősen jelentős. Ukrajnában a legkedvezőbb helyek a kikapcsolódásra a Kárpátok és a Fekete-tenger. Ukrajna legnépszerűbb egészségturisztikai régiói Kárpátalja és Lemberg megye.

Kárpátalja Ukrajna egyik vezető megyéje az egészségturizmust illetően, nagyon gazdag az ásvány- és termásvíz forrásokban, aminek köszönhetően rengeteg ásvány- és termásvízre épülő szanatóriumok és komplexumok találhatóak megyénkben.

A munkám során 37 Kárpátaljai és 49 Lemberg megyei egészségturisztikai létesítmény honlapját vizsgáltam meg és néhány adatot összegyűjtöttem.

Ebben a kutatómunkában több lényeges aspektusát is megvizsgáltuk a Kárpátaljai és Lemberg megyei egészségturisztikai weboldalainak. Habár nem volt egyenlő a felállás a megyék közt, a weboldalak mennyiségét tekintve, úgy vélem sikerült átfogó képet kapnunk mindkét megye egészségturisztikai létesítményeiről, valahol több, valahol kevesebb sikerrel.

A honlap létrehozása az egyik leghatékonyabb módszer a turizmus szegmens fejlesztésére. Ennek oka az a tény, hogy ennek a módszernek a használata viszonylag kevés alkalmazottat és kevés pénzügyi forrást igényel az új ügyfelek vonzására, és ugyanakkor lehetővé teszi a széles közönséggel történő munkát. A jól megtervezett és népszerű weboldal hatékony és hatékony eszköz a vállalkozás, annak termékei és szolgáltatásai piaci előmozdításához. A honlap nemcsak egy vállalat arcát képviseli, hanem egy finom marketing eszköz, amely feltárja a célközönség érdekeit, megerősíti a cég imázsát, népszerűsíti a márkát, vonzza a potenciális ügyfeleket és partnereket.

Összeségében azt lehet elmondani, hogy ha a honlapokba elég erőfeszítést fektetnek és nem hanyagolják el, állandó fejlesztés alatt tartják, akkor ez egy idő után profitálni fog az egészségturisztikai létesítmények számára. Mivel a mai világban egy modern honlap fenntartása igenis profitálható lehet a vállalkozásoknak. A munkám célját úgy érzem teljesítettem, bár tudom hogy a terület terén még van potenciál.

РЕЗІЮМЕ

Сьогодні оздоровчий туризм розвивається практично в кожному регіоні світу і є одним із найпопулярніших напрямків туризму. В Україні цей вид туризму досить значний через сприятливі кліматичні умови та близькість моря та гір. В Україні найвигідніші місця для відпочинку – Карпати та Чорне море. Найпопулярнішими регіонами оздоровчого туризму України є Закарпаття та Львівська області.

Закарпаття є одним із провідних регіонів України за рівнем оздоровчого туризму, дуже багате на мінеральні та термальні водні ресурси, завдяки чому в нашій області є чимало санаторіїв та комплексів на основі мінерально-термальних вод.

Під час роботи я переглянув веб-сайти 37 закладів оздоровчого туризму на Закарпатті та 49 з Львівської області та зібрав певну інформацію.

У цьому дослідженні ми розглянули декілька важливих аспектів веб-сайтів оздоровчого туризму Закарпаття та Львівської областей. Хоча список не був рівним серед областей за кількістю веб-сайтів, я вважаю, що нам вдалося отримати картину закладів оздоровчого туризму в обох округах, десь з більшим, десь з меншим успіхом.

Створення веб-сайту є одним з найефективніших способів розвитку туристичного сегменту. Це пов'язано з тим, що використання даного методу вимагає відносно невеликої кількості співробітників і незначних фінансових ресурсів для залучення нових клієнтів і в той же час дозволяє працювати з широкою аудиторією. Добре розроблений і популярний веб-сайт є ефективним і ефективним інструментом для рекламування вашого бізнесу, його продуктів і послуг. Веб-сайт - це не тільки обличчя компанії, а й чудовий маркетинговий інструмент, який розкриває інтереси цільової аудиторії, зміцнює імідж компанії, просуває бренд, залучає потенційних клієнтів і партнерів.

Загалом, я можу сказати, що якщо до веб-сайтів докладати достатньо зусиль і не хтувати ними, постійно розвивати їх, це з часом принесе користь закладам оздоровчого туризму. Тому що в сучасному світі підтримка сучасного веб-сайту дійсно може бути прибутковою для бізнесу. Я відчуваю, що досяг мети своєї роботи, хоча знаю, що потенціал у цій сфері ще є.

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

1. Carl H. Macussen, PhD 2009: Trends in European Internet Distribution – of Travel and Tourism Services, Centre for Regional and Tourism Research, Denmark, p. 2
2. Berghauer S. 2012: Kárpátalja turizmusa, Beregszász, p. 76
3. Dr. Győri F., Hézsóné Böröcz A., Kiss G., Lehmann-Dobó A., Meszlényi-Lenhardt E., Dr. Balogh L. (szerk.) 2018: Wellness, sport- és egészségturizmus. Jegyzet, tankönyv. Szegedi Tudományegyetem, Szeged, p 67
4. Várhelyi T., Boros Sz., Mondok A., Dr.Kórodi M. (szerk.) 2012: Az egészségturizmus szolgáltatásai és menedzsmentje. Szolnoki Főiskola, Szolnok, p. 9,
5. Sandor F., Kárpátalja (Kárpátontúli terület) a mai Ukrajnában 1991-2009, 2.10. Turizmus , Vehes M. (szerk.) 2010: Kárpátalja 1919-2009 történelem, politika, kultúra. Magyar Tudományos Akadémia Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézete, Budapest, 2010, p. 401-403
6. В. З. Холявка, Х. С. Лешко, О. М. Мочульська, А. О. Кухтій (szerk.) 2019: Здоров'я населення: тенденції та прогнози, Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», м. Тернопіль, Україна, pp. 26-29.
7. Г.Д. Гриник, Н.П. Яцкулич (szerk.) 2018: Закарпаття – Санаторії та туризм. Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Закарпатській області, Ужгород, p. 32
8. І. Горин, С. Запотоцький 2018: Сучасні тенденції розвитку лікувально-оздоровчого туризму у Львівській області. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, p. 71
9. Мальська М.П., Антонюк Н.В. 2008: Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. Видавництво: «ЗНАННЯ». Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Факультет міжнародних відносин. Географічний факультет, Львів, p. 205
10. Рутинський М., Петранівський В. 2012: Лікувально-оздоровчий туризм: актуальні цілі та сучасні підходи до організації. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини, Львів, p. 181

11. С. Зимовіна, І. Рихальська (szerk.) 2017: Колективні засоби розміщування та туристична діяльність Львівської області. Державна служба статистики України. Статистичний збірник 2017 Головне управління статистики у Львівській області, Львів, pp. 25-26, pp. 28-29.
12. С.Р. Мороз 2015: «Сучасні тенденції розвитку туризму». Частина II.: ВП «МФ КНУКІМ», Миколаїв, р. 145
13. Харківський торговельно-економічний інститут, 2010: Туристичні ресурси Львівської області. Міністерство освіти і науки України. Харківський торговельно-економічний інститут, Харків

Internetes források

14. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Санаторій> (Letöltve: 2021.02.01.)
15. [https://hu.other.wiki/wiki/Sanatorium_\(resort\)](https://hu.other.wiki/wiki/Sanatorium_(resort)) (Letöltve: 2021.02.01.)
16. https://uk.wikipedia.org/wiki/Санаторії_в_Україні (Letöltve: 2021.02.01.)
17. <https://www.doxee.com/blog/customer-experience/what-is-digital-tourism/> (Letöltve: 2022.02.01)
18. Stewart Gandolf 2010: A fresh look at the 7 ps of healthcare marketing. (<https://healthcaresuccess.com/blog/medical-marketing-advertising/a-fresh-look-at-the-7-ps-of-healthcare-marketing.html>) (Letöltve: 2022.02.01)
19. https://en.wikipedia.org/wiki/Travel_website#cite_note-4 (Letöltve: 2022.02.01)
20. <https://www.webfx.com/industries/tourism-hospitality/tourism/> (Letöltve: 2022.02.01)
21. https://uk.wikipedia.org/wiki/Туристична_галузь_Львівщини (Letöltve: 2022.02.01)
22. https://uk.wikipedia.org/wiki/Львівська_область#Природні_ресурси (Letöltve: 2022.02.01)

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

ÁBRÁK

1. ábra. Kárpátalja gyógy- és rekreációs övezetei	25
2. ábra. A speciális szálláshelyek számának és az azokba elhelyezett személyek dinamikája	26
3. ábra. Lemberg megye egészségügyi létesítményei	30
4. ábra. A kiszolgált látogatók száma (dinamikája).....	31
5. ábra. Az egészségügyi létesítmények elhelyezkedése (Kárpátalja).....	35
6. ábra. Az egészségügyi létesítmények elhelyezkedése (Lemberg megye)	36
7. ábra. A gyógykezelések száma egységenként (Kárpátalján)	38
8. ábra. Wellness-szolgáltatások száma egységenként Kárpátalján	39
9. ábra. Wellness-szolgáltatások száma egységenként Lemberg megyében	40
10. ábra. Férőhelyek és szobák száma egységenként Kárpátalján.....	42
11. ábra. A vizsgált egységek legolcsóbb szállásai Kárpátalján.....	44
12. ábra. Nyelvek elérhetősége egységenként (Kárpátalja).....	46
13. ábra. Nyelvek elérhetősége egységenként (Lemberg)	46

TÁBLÁZATOK

1. táblázat. Online utazások piaci trendje Európában 1998-2007.....	17
2. táblázat. A szanatóriumok és az egészségügyi létesítmények fejlődésének dinamikája.....	22
3. táblázat. Egészségügyi intézmények Kárpátalján	27
4. táblázat. A turisták teljes megoszlása a látogatás célja szerint	27
5. táblázat. Az egészségügyi létesítmények számának változása (2011-2016)	31
6. táblázat. Kiszolgált látogatók száma (városok és járások tekintetében).....	32
7. táblázat. Az ágyak (férőhelyek) száma a legforgalmasabb hónapban (városok és járások tekintetében	33

NYILATKOZAT

Alulírott, Kopasz Roland turizmus szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, a Földtudományi és Turizmus Tanszéken készítettem, turizmus diploma megszerzése céljából.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, eszközök stb.) használtam fel

Tudomásul veszem, hogy dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: A külföldi látogatók elosztása orszagonként

Országok	Látogatók száma					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Összesen	37773	35697	35532	9005	11763	13281
Ausztria	7	9	4	1	9	-
Azerbajdzsán	3152	2259	2510	1542	2365	1772
Belgium	3	1	3	1	5	3
Fehéroroszország	4437	4775	5519	1664	3251	3009
Bulgária	4	2	8	6	17	3
Egyesült Királyság	12	10	9	6	11	10
Görögország	66	42	28	2	12	5
Grúzia	116	88	70	48	136	38
Dánia	6	1	3	-	-	-
Izrael	244	255	302	47	122	131
Spanyolország	7	3	8	4	1	3
Olaszország	50	35	26	19	33	24
Kazahsztán	911	785	879	111	77	134
Kanada	19	18	32	9	19	9
Kína	1	28	3	1	-	-
Lettország	245	216	154	210	121	109
Litvánia	161	129	103	33	67	78
Moldova	4872	4070	3714	2611	2971	3611
Hollandia	8	7	7	-	1	3
Németország	916	943	711	166	178	193
Norvégia	6	4	1	-	-	-
Lengyelország	1205	928	682	249	541	3014
Oroszország	19452	19399	18984	1870	1406	578
Románia	27	13	15	7	12	16
Szlovákia	13	-	-	2	-	-
Szlovénia	-	2	1	-	-	-
USA	204	155	151	70	81	149
Törökország	21	7	7	4	11	10
Turkmenisztán	764	809	795	150	150	237
Magyarország	14	1	1	2	1	3
Üzbekisztán	450	450	406	111	88	69
Franciaország	13	3	2	2	3	1
Csehország	6	17	4	12	7	11
Svájc	3	-	2	-	1	1
Svédország	4	3	2	-	3	5
Egyéb országok	354	230	386	45	63	52

Forrás: I. Рихальська, С. Зимовіна, 2017 alapján saját szerkesztés

2 sz. melléklet: a kutatás szempontrendszerének kérdései

1	A fürdő neve
2	Hol található (település)?
3	Van-e hivatalos honlapja a szanatóriumnak? (IGEN/NEM)
4	Van-e a jegyárakra vonatkozó információ? (IGEN/NEM)
5	Van-e a kapcsolatra/elérhetőségre vonatkozó információ? (IGEN/NEM)
6	Van-e a szanatóriumról leírás, rövid bemutatás? (IGEN/NEM)
7	Férőhelyek száma?
8	Csoportos bejelentkezés? (IGEN/NEM)
9	Van-e információ, arról, kinek, milyen betegség kezelésére ajánlott a szanatórium? (IGEN/NEM)
10	Szállásfoglalási lehetőség/ közvetlen foglalás?
11	Fel vannak-e tüntetve a gyógyszerkezelések? (IGEN/NEM)
12	Mely szolgáltatások ezek? (SOROLD FEL!)
13	Fel vannak-e tüntetve a wellness-szolgáltatások? (IGEN/NEM)
14	Mely szolgáltatások ezek? (SOROLD FEL!)
15	Vendégértékelés
16	Mennyire könnyen érhető el az oldal?
17	Mennyire könnyen érhetőek el a fontosabb információk?
18	Milyen a honlap megjelenése, kinézete?
19	Vannak-e a honlapon hírek?

20	Idegen nyelvű információk?
21	Programajánló, ajánlatok?
22	Eseménynaptár?
23	Fénykép és videó van-e a szanatóriumról?
24	Fénykép és videó van-e a szanatórium környezetéről?
25	Közösségi megosztás, WEB 2.0 (face, twitter stb.) kapcsolat van-e?
26	Vendégértékelés
27	Ismertető a desztináció környékéről?
28	Linkkapcsolatok? (más honlapokkal, turisztikai szolgáltatókkal, várossal, TDM szervezettel)
29	Véleményoldal? Blog?
30	Web 2.0 - face - aktív, mennyi látogató?
31	Utazástervező
32	Honlapcím
33	Virtuális túra, élő kamerafelvétel, webkamera

3. sz. melléklet: A megvizsgált honlapok (Kárpátalja)

Ssz.	Név	Település	Weboldal
1	"Polena" szanatórium	Polena 1	https://sanpolyana.com.ua
2	"Napos Kárpátalja" szanatórium	Polena 2	http://www.sonzak.com.ua
3	Egészségügyi kezelő komplexum és családi üdülő "Sonyacsnij"	Polena 3	https://www.sunnyresort.com.ua/uk/
4	"Solva" Resort & SPA	Polena 4	http://solvahotel.com/ua/
5	"Napos-völgy" szanatórium	Polena 5	https://soniachna-dolina.com
6	"Zlata Vezsa" szálloda és	Polena 6	https://zlatavezha.com

	egészségügyi komplexum		
7	''Fantázia'' szálloda és Egészségügyi Komplexum	Polena 7	https://fantasia.com.ua
8	''Reikartz'' szálloda	Polena 8	https://reikartz.com/uk/hotels/polyana/?utm_source=organic&utm_medium=google_my_business
9	''Kárpátia'' szanatórium	Saján 1	http://www.karpatia.com.ua/ua/
10	''Viszák'' szanatórium	Saján 2	https://uk.sanatorium-visak.com
11	''Saján'' szanatórium	Saján 3	http://sanshayan.com.ua
12	''Trembita'' szanatórium	Veléte 1	https://trembita.in.ua
13	''Meleg víz'' üdülőkomplexum,	Veléte 2	http://tepli-vody.com.ua
14	''Erdei Mese'' szálloda	Veléte 3	http://www.lisovakazka.com
15	''Derenivszka Kupil'',	Alsószlátina 1	https://derenivska-kupil.ua
16	''Termal Star'',	Alsószlátina 2	http://www.termal-star.com
17	"Kristály forrás" Szanatórium	Királyfiszállás 1	https://kryshitalevedzhereo.com.ua/ua/
18	Kvitka Polnini	Királyfiszállás 2	http://kvitkapolonyny.com/?gclid=EAIAIQobChMIuce98bLx5QIVCaWaCh2jzgJmEAAAYASAAEgL5KfD_BwE
19	Kaszonyi Termálfürdő – Iváncsó Birtok	Kaszony 1	https://kosino.ua/termalfurdo/?lang=hu
20	Eco Termal,	Kaszony 2	http://www.eco-termal.com
21	''Borzsova'' szanatórium	Dolha	https://borzhawa.com/uk/
22	''Kárpátok'' szanatórium	Beregvár	http://www.sankarpaty.com
23	''Hegyi Tisza'' szanatórium	Tiszaborkút	http://tisa.uz.ua
24	Solotvino Resort Hotel	Aknaszlátina	https://solotvino-resort.com.ua/uk/
25	''Belle Royale'' turisztikai-egészségügyi komplexum	Erdőpatak	https://belleroyalle.com/
26	''Kékesfüred'' szanatórium	Kékesfüred	http://syniak.com.ua
27	''Verhovina'' szanatórium	Vízköz	http://sanatori-verhovina.eu5.org/index.php/ua/
28	''Pacsirta'' egészségügyi komplexum	Beregszász	https://zhayvoronok.net/home-2/hu/
29	''Üvegház'' szanatórium	Nagyszőlős	https://teplyca.com.ua/uk/home-3/
30	''Zolota Gora'',	Börvinges	http://www.zolota-gora.com
31	''Ezüst Forrás'' Magánbirtok	Szajkófalva	http://sribne-djereho.com.ua
32	''Üzsoki kupel''	Uzsok,	http://uzhanski-kupeli.com.ua
33	''VitAr'' egészségügyi	Talaborfalu	https://vitar.top

	komplexum		
34	''Virág'' Villa	Galambos	http://villa-kvitka.com.ua/ua/
35	''Harmóna'' termál- és rekreációs komplexum	Minaj	https://harmoniyatermal.com
36	''Vita tó'' Turisztikai komplexum	Alsóhidegpatak	https://ozerovita.com/ua/vidpochinok-v-karpatah/
37	''Kamelot'' szálloda-étterem komplexum	Ókemence	https://hotel-kamelot.com.ua

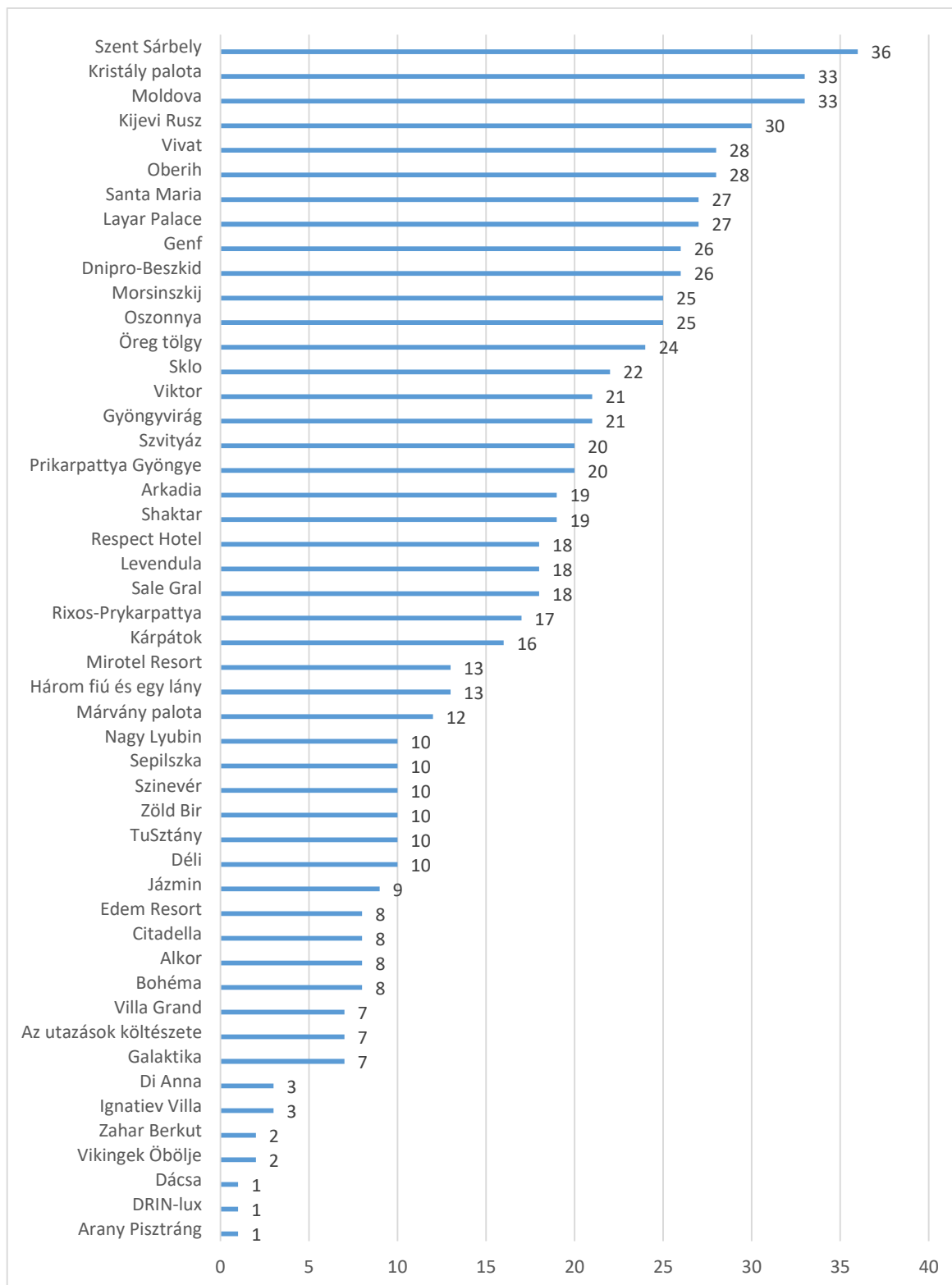
4. sz. melléklet: A megvizsgált honlapok (Lemberg megye)

Ss z.	Név	Település	Weboldal
1	''Sale Gral'' SPA-szálloda	Truszkavec 1	https://chalegraal.com
2	''Genf'' szanatórium	Truszkavec 2	https://royal-geneva-hotels.com.ua/ua/
3	''Gyöngyvirág'' szanatórium	Truszkavec 3	https://konvalia.lviv.ua
4	''Jázmin'' villa	Truszkavec 4	http://www.jasmin-hotel.com
5	''Bohéma'' panzió	Truszkavec 5	https://www.bogema.com.ua
6	''Kárpátok'' Szálloda és üdülőkomplexum	Truszkavec 6	http://san-karpaty.com
7	Rixos-Prykarpattya egészségügyi komplexum	Truszkavec 7	https://rixos.ua/uk/?gclid=EAIaIQobChMIgOiC27a59wIVGoXVCh26nwu8EAAYAyAAEgJhlvD_BwE
8	''Moldova'' szanatórium	Truszkavec 8	https://san-moldova.com.ua/uk/
9	"Déli" szanatórium	Truszkavec 9	http://ukr.yuzhniy.com.ua
10	''Prikarpattya Gyöngye'' Orvosi rehabilitációs központ	Truszkavec 10	https://perlyna-prykarpattya.com
11	''Öreg tölgy'' egészségügyi komplexum	Truszkavec 11	https://staryidub.com.ua
12	''Viktor'' Terápiás és diagnosztikai gyógyfürdőkomplexum	Truszkavec 12	https://www.ua.san-victor.com.ua
13	''Kristály Palota'' szanatórium	Truszkavec 13	https://kryshhtalevypalats.gov.ua/uk/
14	Mirotel Resort & Spa	Truszkavec 14	https://mirotel.ua
15	''Shaktar'' szanatórium	Truszkavec 15	https://san-shahtar.com
16	''Dnipro-Beszkid'' Szanatórium	Truszkavec 16	https://beskyd.com.ua
17	''Alkor'' egészségügyi komplexum	Truszkavec 17	https://alkorhotel.com.ua
18	''Szvityáz'' üdülőkomplexum	Truszkavec 18	https://svityaz-resort.com.ua
19	''Kijevi Rusz'' Medical and Spa Resort	Szhidnicja 1	https://kyivskaruss.com.ua

20	''Citadella'' egészségügyi komplexum	Szhidnicja 2	https://shidnytsya-citadel.com.ua
21	''TuSztány'' egészségügyi komplexum	Szhidnicja 3	https://hoteltustan.com
22	''Di Anna'' egészségügyi komplexum	Szhidnicja 4	https://www.dianna.com.ua
23	''Zöld Bir'' egészségügyi komplexum	Szhidnicja 5	http://zelbir.com
24	''Santa Maria'' Üdülőkompexum	Szhidnicja 6	https://santamaria.com.ua
25	Villa Grand	Szhidnicja 7	http://villagrand.com.ua
26	"Ignatiev Villa" egészségügyi komplexum	Szhidnicja 8	http://schodnica-villa.com.ua
27	''Az utazások költészete'' egészségügyi komplexum	Szhidnicja 9	https://poezia.com.ua
28	''Szinevér'' Villa	Szhidnicja 10	https://villasynevir.com.ua
29	''Három fiú és egy lány'' szálloda	Szhidnicja 11	https://trysyny.com/5-star/ua/
30	''Respect'' Hotel and spa	Szhidnicja 12	https://www.respecthotel.com.ua
31	''Szent Sárbelj'' egészségügyi komplexum	Morsin 1	https://st-charbel.com.ua
32	''Morsinszkij'' szanatórium	Morsin 2	http://morshinskyi.com.ua
33	''Levendula'' szanatórium	Morsin 3	http://san-lavanda.com.ua
34	''Arkadia'' egészségügyi komplexum	Morsin 4	http://arkadya.com.ua/ua/
35	''Márvány palota'' szanatórium	Morsin 5	https://www.mpalace.com.ua
36	''Oberih'' egészségügyi komplexum	Morsin 6	https://taplink.cc/oberigmorshyn
37	''Vivat'' egészségügyi komplexum	Morsin 7	https://vivat-hotel.com.ua
38	''Zahar Berkut'' üdülőkompexum	Voloszyanka	https://zaharberkut.ua
39	Edem Resort & SPA	Sztrilki	https://edemresort.com
40	''Sepilszka'' üdülőkompexum	Dovhohulka	https://shepilska.com.ua
41	''Dácsa'' üdülőkompexum	Novij Járecsiv	https://dachalviv.com.ua
42	''Oszonnya'' rekreációs bázis	Lásztivka (Fecske)	https://osonnya.com
43	''DRIN-lux'' turisztikai komplexum	Szlavszke	https://drinlux.com
44	Szórakoztató és egészségügyi komplexum "Arany Pisztráng"	Korosztiv	https://zolotaforel.ua
45	''Vikingek Öbölje'' üdülő komplexum	Sztáre Szelo	https://viking.com.ua
46	''Sklo'' szanatórium	Sklo	http://sankur-shklo.com.ua
47	''Nagy Lyubin'' szanatórium	Nagy Lyubin	https://sanlubin.com.ua

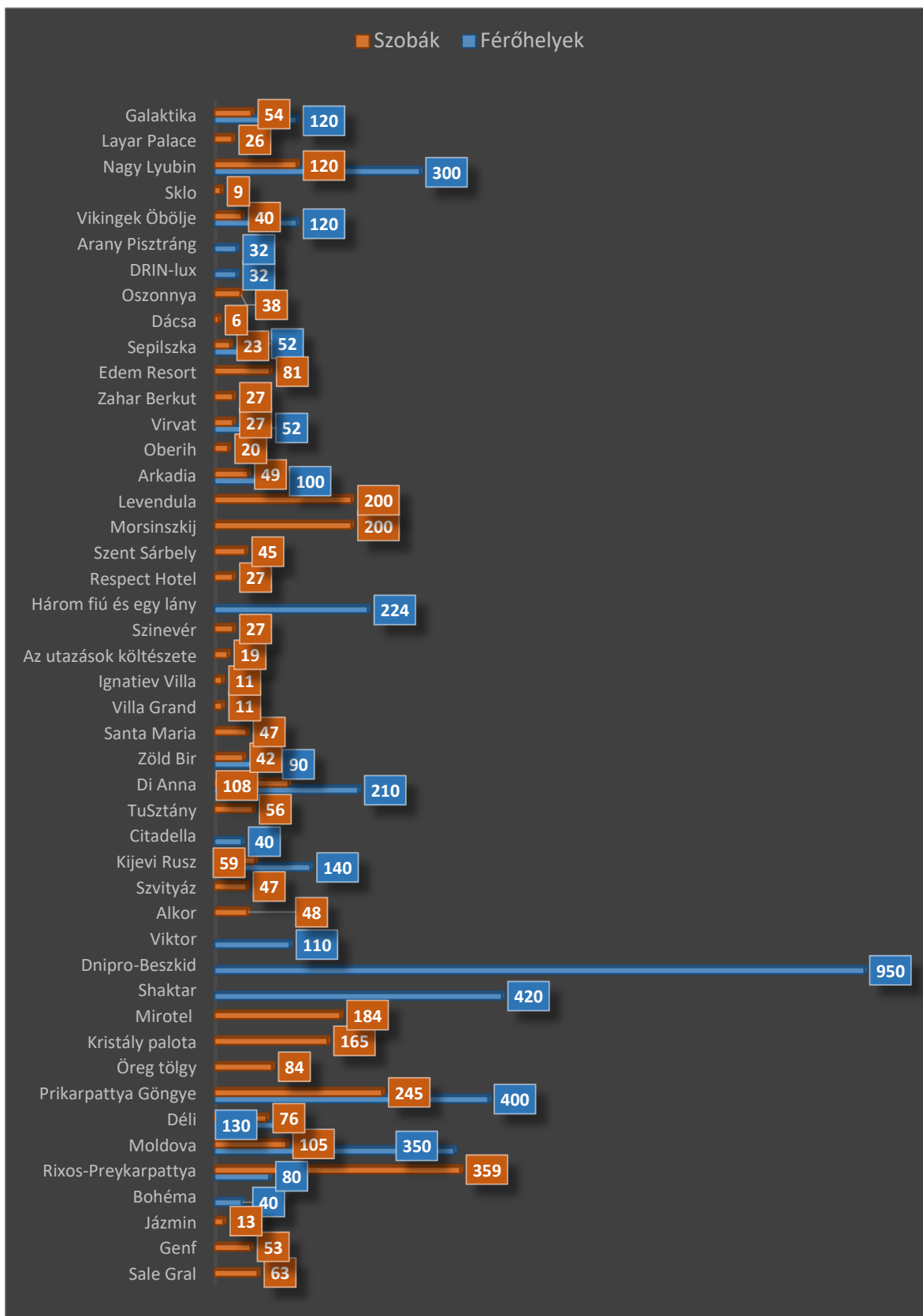
48	”Layar Palace”	Hiriv	http://layarpalace.com/uk/
49	”Galaktika” Szálloda és szórakoztató komplexum	Vinniki	https://galaktika.lviv.ua

5. sz. melléklet. A gyógyszolgáltatások száma egységenként Lemberg megyében

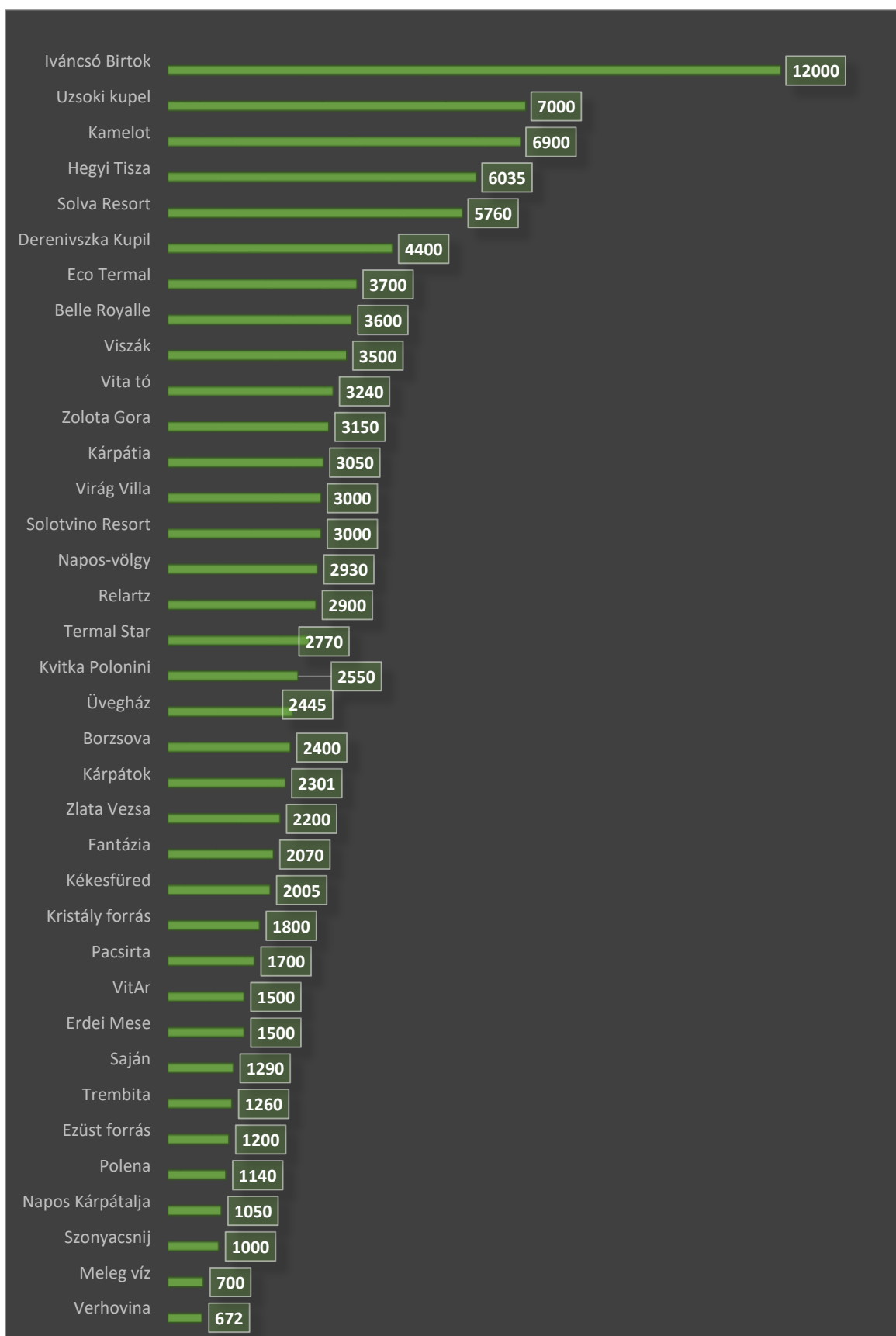
Forrás: saját szerkesztés

6. sz. melléklet. Férőhelyek és szobák száma egységenként Lemberg megyében

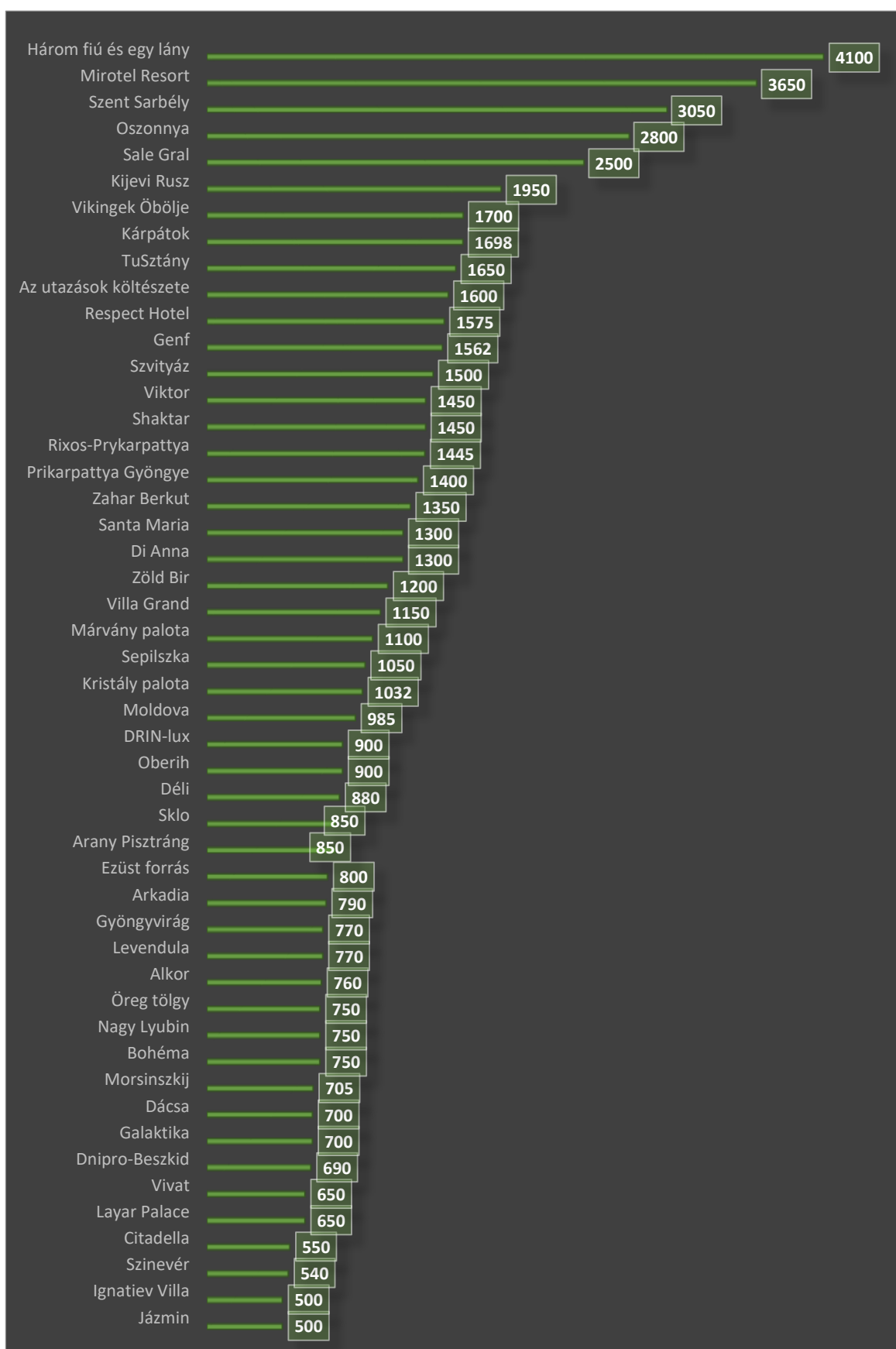
Forrás: saját szerkesztés

7. sz. melléklet. A vizsgált egységek legdrágább szállásairai Kárpátalján

Forrás: saját szerkesztés

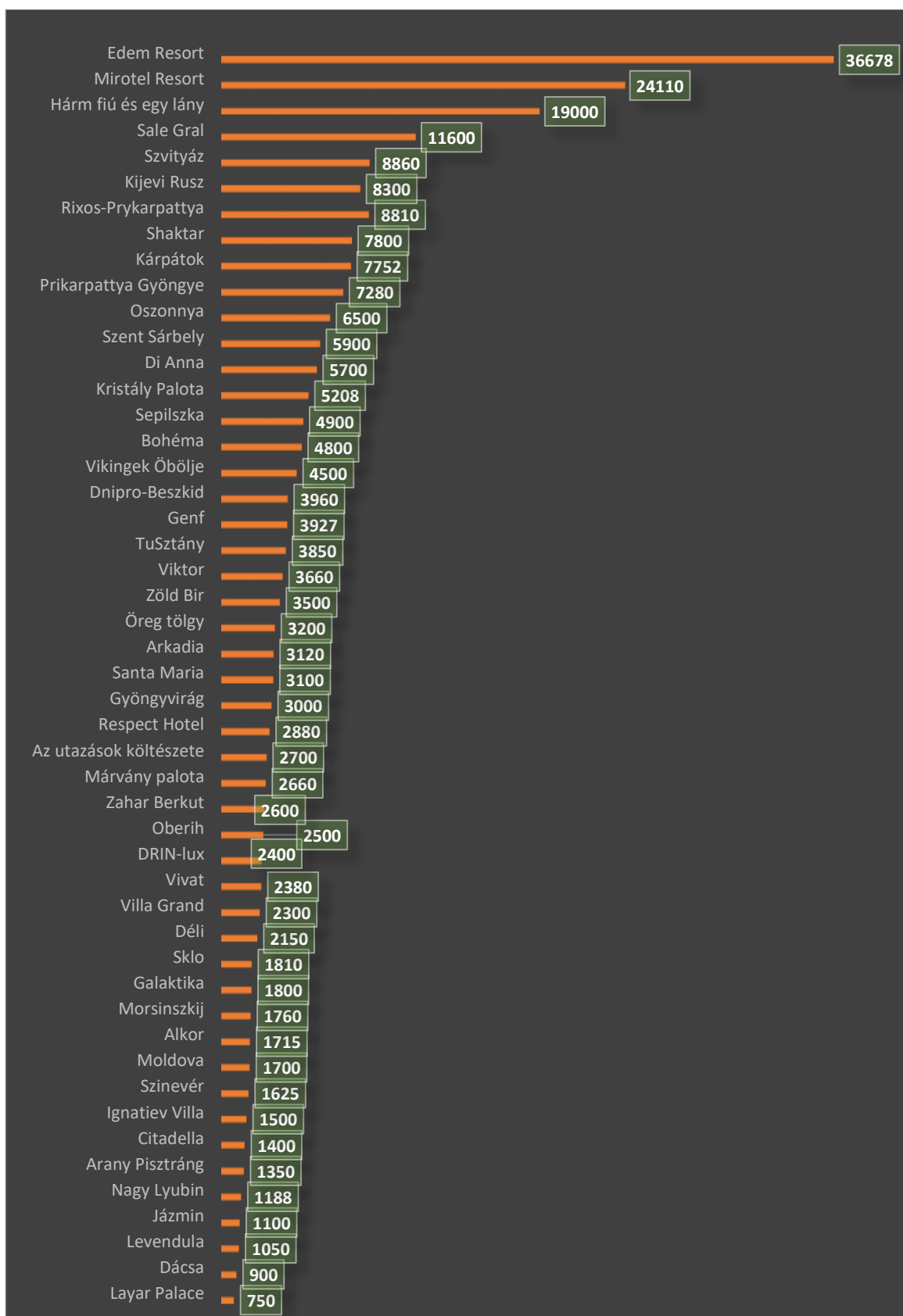
8. sz. melléklet. A vizsgált egységek legolcsóbb szállásárai Lemberg megyében

Forrás: saját szerkesztés

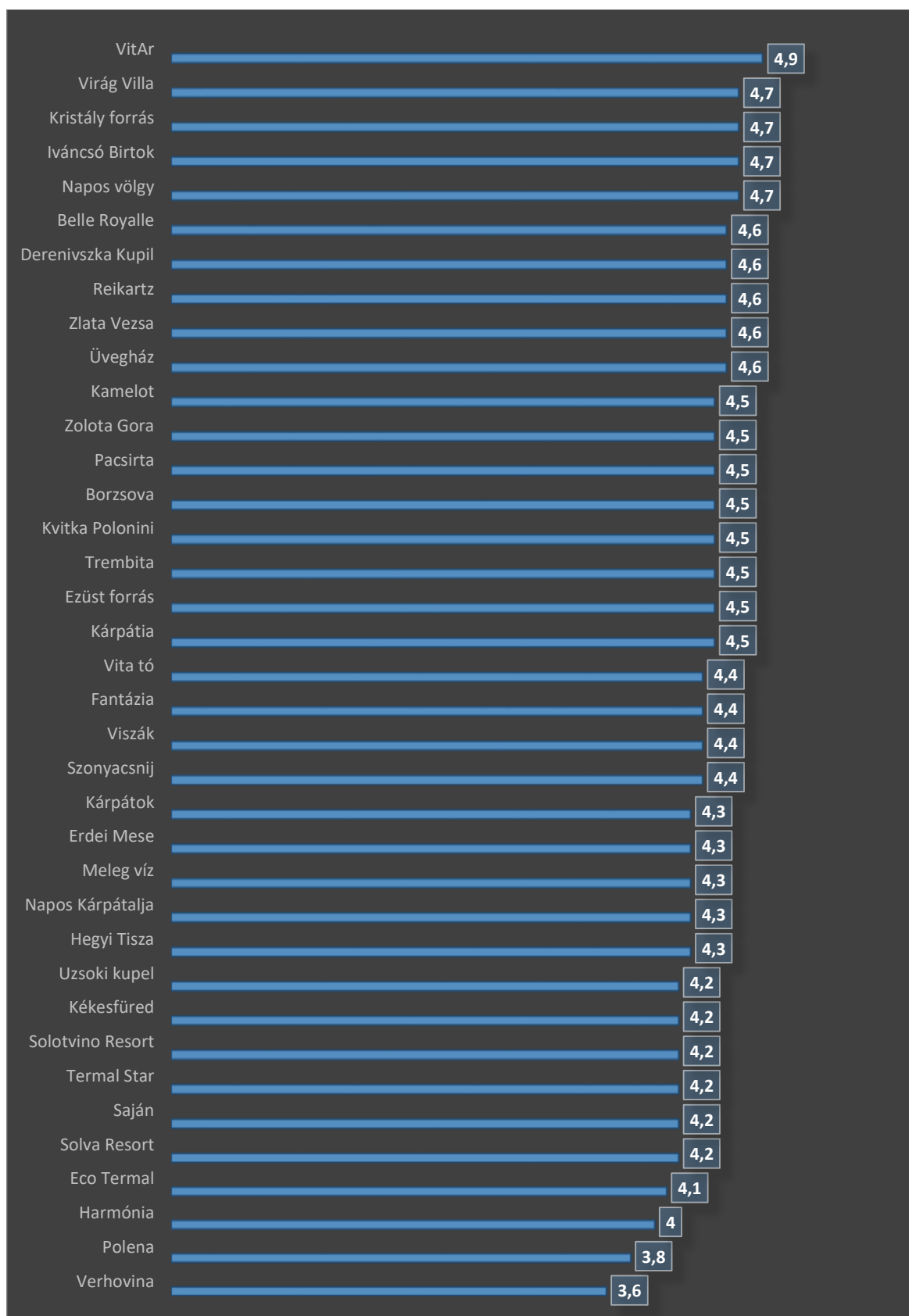

9. sz. melléklet. A vizsgált egységek legdrágább szállásai Lemberg megyében

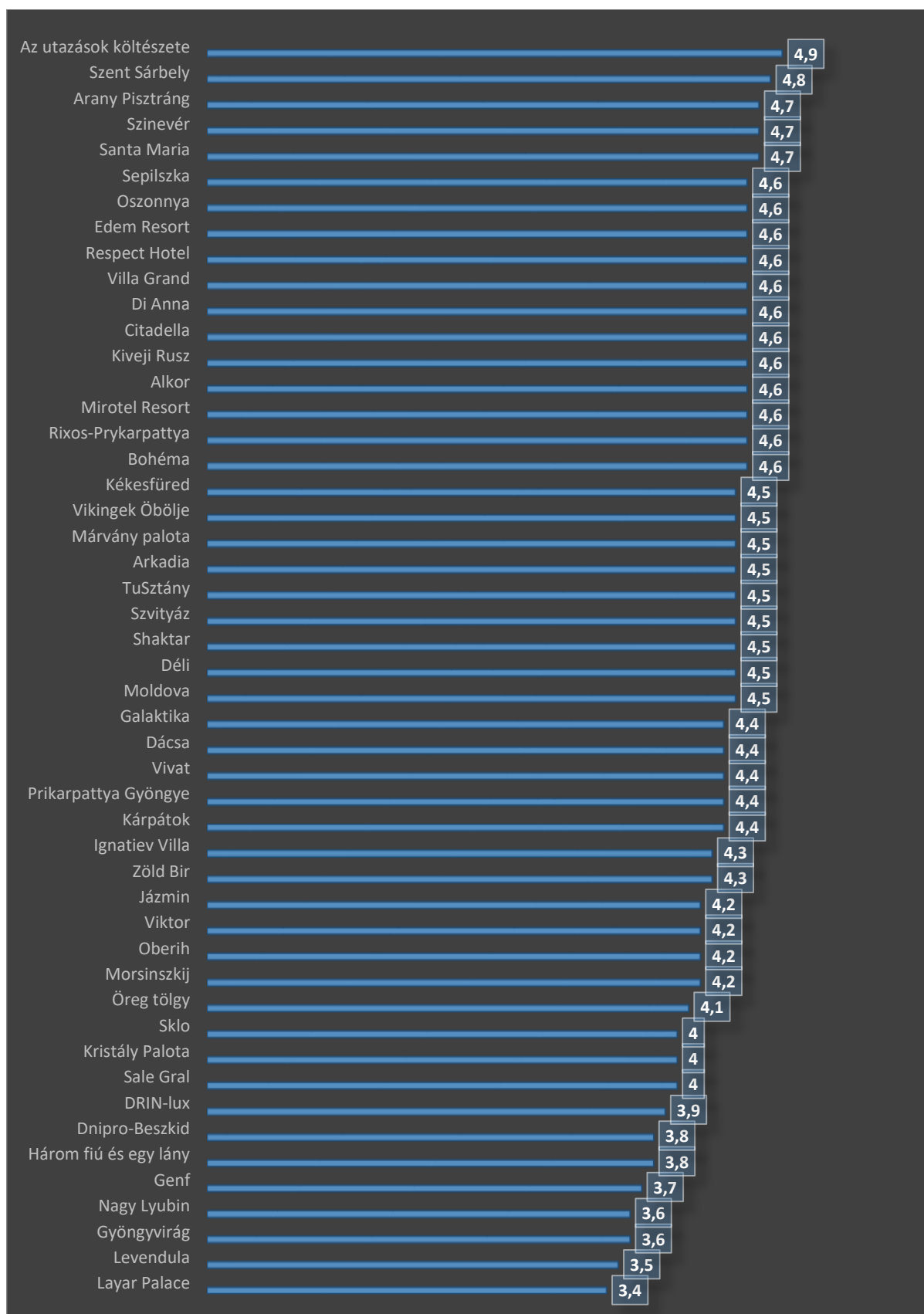
Forrás: saját szerkesztés

10. sz. melléklet. Vendégértékelés, 5* (Kárpátalja)

Forrás: saját szerkesztés

11. sz. melléklet. Vendégértékelés, 5* (Lemberg megye)

Forrás: saját szerkesztés

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1011280606

Дата перевірки:
21.05.2022 22:38:34 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
21.05.2022 22:48:14 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: SZAKDOLGOZAT-3_vegleges

Кількість сторінок: 67 Кількість слів: 13796 Кількість символів: 112561 Розмір файлу: 2.15 MB ID файлу: 1011169551

12.8% Схожість

Найбільша схожість: 9.05% з Інтернет-джерелом (<https://gk.uni-neumann.hu/images/tv-tanszek/tantargyi-segedanyago..>)

11.5% Джерела з Інтернету

435

Сторінка 69

1.87% Джерела з Бібліотеки

141

Сторінка 71

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

61.6% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

Немає вилучених Інтернет-джерел

61.6% Вилученого тексту з Бібліотеки

1

Сторінка 71

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

2